

לשורת ולחגן

משטרת ישראל: סקירה היסטורית

לשרת ולהגן

משטרת ישראל: סקירה היסטורית

To Serve and Protect
A Short History of the Israel Police

מהדורה מעודכנת - אפריל 2026

מחקר, כתיבה ועריכה:
סנ"צ ד"ר שלומי שטרית
רפ"ק ד"ר אורי קוסובסקי

עיצוב כריכה:
סמ"ר הודיה רבקה גולדשטיין

מסת"ב 978-965-92993-7-9 ISBN

משטרת ישראל
אגף ההדרכה | מחלקת חינוך
מדור היסטוריה ומורשת

© כל הזכויות שמורות
תשפ"ו 2026

נדפס בישראל
Printed in Israel

תוכן העניינים

5.....	דבר קצינת חינוך ראשית.....
6.....	השוטר העברי בעת העתיקה.....
8.....	ניצנים ראשונים (1920-1907).....
12.....	משטרת המנדט (1948-1921).....
20.....	שנות המסד (1958-1948).....
28.....	התמקצעות והתרחבות (1972-1959).....
34.....	המעבר למשטרה דו-תכליתית (1980-1973).....
40.....	צוק העיתים (1990-1980).....
44.....	אתגרי שלום - ומלחמה (2000-1990).....
52.....	מול ארגוני טרור ופשיעה (2015-2000).....
60.....	משטרה בעין הסערה (2023-2016).....
66.....	מגינים ראשונים (2026-2023).....
72.....	המפקחים הכלליים.....
94.....	שטחי האחריות של מחוזות המשטרה.....
95.....	המבנה הארגוני של המטה הארצי.....

רוצה לדעת עוד?

אתר בית מורשת משטרת ישראל
כולל מידע רב ועשיר אודות
ההיסטוריה של אכיפת החוק
והשמירה על הסדר ועל ביטחון
הפנים בארץ ישראל.

דבר קצינת חינוך ראשית

מפקדות ומפקדים, שוטרות ושוטרים יקרים,

לפניכם גרסה מחודשת ועדכנית של הספר **'לשרת ולהגן'**, שראה אור לראשונה בשנת 2013.

הספר מציג סקירה היסטורית, החל בעת העתיקה ועד לימינו, של התפתחות המשטרה מבחינת תפקידיה וייעודה וכן של האתגרים עימם התמודדה והאירועים המרכזיים שבהם פעלה.

שיאו של החלק האחרון של הספר מתייחס לאירועי 7 באוקטובר 2023, שבהם פעלה המשטרה כחומת המגן הראשונה של אזרחי המדינה מול מתקפת חמאס. גבורת השוטרים והשוטרות באותו יום הדגישה את המהות העמוקה של הארגון: **'לשרת ולהגן'**, אותה מהות הנישאת כשמו של הספר.

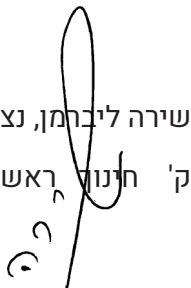
מהדורה זו ממשיכה את הסקירה ההיסטורית שהסתיימה בשנת 2015, והיא פרי עמל של עבודת מחקר, כתיבה ועריכה יסודית ומוקפדת של סנ"צ ד"ר שלומי שטרית ושל רפ"ק ד"ר אורי קוסובסקי.

לספר שלפניכם יש תפקיד מכונן: יצירת זיכרון ארגוני לדורות, באמצעות סקירת אירועים מרכזיים על פני רצף היסטורי. זהו תפקידו המוחשי.

אולם, ואולי חשוב מכך, יש לו גם תפקיד של רוח – תרומה משמעותית לרוח משטרת ישראל: הנגשת ההיכרות עם ההיסטוריה והמורשת שלנו היא גם הנגשה המשפיעה על הגאווה הארגונית, הבנת האתגרים שעיצבו את משטרת ישראל לאורך השנים היא גם הבנה המחזקת את תחושת השייכות והזהות המקצועית, והעמקת הידע של תפקידי המשטרה, תכליתה וייעודה היא העמקה של החיבור לערכי הארגון ולרצון שלנו לממש בכל יום מחדש את השליחות שבחרנו בה – **"לשרת ולהגן"**.

שירה ליכמן, נצ"מ

ק' חינוך ראשית

השוטר העברי בעת העתיקה

"שִׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְשִׁבְטֶיךָ וְשִׁפְטוּ אֶת הָעָם מִשִּׁפְט צֶדֶק." (דברים ט"ז, י"ח)

מקור המילה "שוטר" בשפה האכדית, ומשמעותה המקורית "כותב שטרות" - כלומר, נציג השלטון אשר ידע, בניגוד לרוב העם, לקרוא ולכתוב. הקשר שבין השוטר לשמירה על החוק והסדר עולה מן הפעמים שבהן נזכרת המילה במקרא. בספר שמות (פרק ה', פסוקים ו', י"א, ט"ו, ט"ז) תיאר המקרא את השוטרים כנציגיו העבריים של פרעה בקרב העם, האחראים בפניו על ביצוע עבודות הפרך שהוטלו על בני ישראל. לאחר יציאת מצרים, מינה משה את השוטרים כחלק מהנהגת השבטים במהלך המסע לארץ ישראל (במדבר י"א, ט"ז). חלקם של השוטרים בהנהגת העם בלט אף לאחר הכניסה לארץ: בטקס שערך יהושע על הר עיבל עמדו השוטרים לצד זקני העם ושופטיו (יהושע ח', ל"ג).

בתקופת המלוכה המשיכו השוטרים להימנות על בעלי התפקידים הרשמיים. לאחר הכתרתו של שלמה למלך ישראל, אסף דויד את כל "שרי ישראל והכהנים והלויים", ובהם ששת אלפים שופטים ושוטרים, הנזכרים יחדיו (דברי הימים א', כ"ג, ג'-ד'). עיקר השוטרים, אם לא כולם, גויסו מקרב שבט לוי (דברי הימים ב', ל"ד, י"ד).

תפקידיו של השוטר במקרא אינם מוגדרים במדויק, אך נראה כי בתחילה שימשו השוטרים כדרג הזוטר במערך ההנהגה השבטי. כך, בספר דברים (פרק כ', ה') מיינו השוטרים את הלוחמים ערב הקרב, ויהושע פקד עליהם להכין את העם לחציית הירדן (יהושע א', י"א). בהמשך התמקדו השוטרים בשמירה על החוק והסדר. רמז לכך ניתן למצוא בספר דברים (פרק ט"ז, י"ח - ראו הציטוט בראש הפרק), שבו עמדו השוטרים יחד עם השופטים בשערי הערים ועסקו במשפט. עם זאת, המשיכו השוטרים לשאת גם בתפקידי פיקוד בקרב, כמתואר בספר דברי הימים ב' (כ"ו, י"א). על היות המושג "שוטר" שם נרדף לבעל שררה ניתן ללמוד ממשלי (פרק ח', ו'-ז'), שם הציג המחבר את הנמלה כסמל לחריצות, מאחר שהיא עמלה על אף ש"אֵין-לָהּ קָצִין, שֹׁטֵר וּמַשְׁלָה."

השוטר כבעל תפקיד רשמי בחברה היהודית המשיך להתקיים גם בתקופת בית המקדש השני. במדרש תנחומא תיאר המחבר את השוטר כממונה על ביצוע פסקי הדין שהוציאו השופטים. בתלמוד הירושלמי (סוטה, ל"ח) מופיע תפקיד נוסף, דתי-חברתי: השוטרים תירגמו את הפרשה שהקריא הכהן בבית המקדש בעברית לשפות השונות שבהן דיברו עולי הרגל.

עם תחילת התעוררותו הלאומית של עם ישראל בשלהי המאה התשע-עשרה, וחידוש השימוש בעברית כשפת דיבור, עלה הצורך בשם לארגון האמון על אכיפת החוק והסדר, שהחל להתפתח באירופה באותה העת. אליעזר בן-יהודה חידש לשם כך את המילה "משטרה", בהתבססו על ה"שוטר" המקראי, שנשא תפקידים דומים לאלה של בן-דמותו המודרני. כך שמרו שוטרי ישראל בשמם על הקשר הארוך ועתיק היומין שבין עם ישראל למורשתו ולארצו.

שוטר עברי בתקופת המקרא
סבטלנה פקרבסקי, סטודיו דיסק-אין

ניצנים ראשונים

ראשיתו של השיטור העברי בארץ ישראל בעת החדשה נקשרה בשיבת העם היהודי לארצו ולעבודת האדמה, עם תחילת העליות בשלהי המאה התשע-עשרה. באותה תקופה שרר בארץ, ככלל, מצב של חוסר ביטחון. השלטון העות'מאני ניסה לייסד ברחבי האימפריה, ובארץ ישראל בכלל זה, כוחות שיטור יעילים במתכונת אירופאית - אך לא צלח בכך. השכר הנמוך מאוד ששילם לשוטרים גרם לכך שיחידות המשטרה והז'נדרמריה (כוח שיטור צבאי-למחצה) שהקים בארץ סבלו מרמה מקצועית נמוכה ומשחיתות בוטה ונרחבת. לא מפתיע, אם כן, שכוחות אלה לא סיפקו הגנה ולא הביאו למימוש שלטון החוק בחלקים נרחבים מהארץ.

גם תושבי המושבות החקלאיות היהודיות, שהוקמו החל מסוף המאה התשע-עשרה, סבלו מגניבות, ממעשי שוד ולעתים אף מרציחות. אמצעי ההגנה הראשון שנקטו המושבות היה העסקת שומרים בשכר, שכונו "גאפירים", מהיישובים הערביים השכנים. בני המושבות קיוו שבכך יימנעו תושבי האזור מלפגוע ברכושם. למעשה, היה סידור זה מעין תשלום "דמי חסות" לכפרים הערביים, בתמורה להימנעותם מפגיעה בשכניהם היהודים.

בשנת 1907 התארגנה קבוצת צעירים בראשותו של ישראל שוחט, חברי מפלגת "פועלי ציון", במטרה לשנות מצב זה. בערב שמחת תורה באותה השנה החליטו חברי הקבוצה - שמנתה גם את

"באשי-בוזוק", פרשים לא-סדירים ששימשו כשומרי הסדר באימפריה העות'מאנית, סוף המאה התשע-עשרה.

יצחק בן-צבי, לימים נשיאה השני של מדינת ישראל - על הקמת "בר גיורא", ארגון חשאי שפעל להעביר את השמירה במושבות היהודיות לידי יהודים. בר גיורא קיבל תחילה את השמירה בחוות סג'רה (כיום אילניה) ובמושבה הסמוכה מסחה (כפר תבור), וזכה להערכה רבה בגליל התחתון. מאחר שהארגון נותר מצומצם בגודלו, לא יכול היה לקבל אחריות על השמירה בכל היישובים היהודיים בגליל.

תחנת המשטרה העות'מאנית בבאר-שבע,
1915.

בערב פסח של שנת 1909 התכנסו ראשי בר גיורא והחליטו להקים ארגון חדש - "השומר". השומר, שהוגדר על-פי החוקים העות'מאניים כחברת שמירה, פעל באופן גלוי וזכה להצלחה בקרב מושבות הגליל. לצד פעילותו הגלויה, טיפח הארגון גם מטרות חשאיות: הקמת בסיס לגוף מזוין להגנת היישוב היהודי כולו, ובסיס למשטרה עברית. המוניטין המצוין שרכש השומר הביא להתרחבותו המהירה, ומושבות נוספות מחוץ לגליל שכרו את שירותיו. פרוץ מלחמת העולם הראשונה בשנת 1914 קטע את פעילות הארגון: מנהיגיו, שהיו אזרחים רוסיים - מדינה שלחמה כנגד האימפריה העות'מאנית - הוגלו לתורכיה.

חברי אגודת "השומר" בגליל, ישראל שוחט שלישי משמאל.

אנשי "השומר" בפעילות, לבושים כבדואים.

בסוף שנת 1917 כבש הצבא הבריטי את ארץ ישראל. בשנתיים הראשונות לאחר הכיבוש ניהל הארץ ממשל צבאי, שכונה בראשי התיבות O.E.T.A. הממשל נמנע מהקמת כוח משטרה מבוסס על אנשיו, ואימץ את דפוסי השיטור שנהגו קודם לכן. במסגרת זו יזם הממשל הצבאי הקמת יחידות משטרה מקומיות בערים ובאזורים הכפריים, שפעלו בפיקוח בריטי, ונמשכה העסקת הגאפירים כשוטרים מקומיים בכפרים. בעקבות זאת החליטה ועידת השומר, בשנת 1918, לפעול בגלוי להקמת משטרה עברית.

טקס השבעת שוטרים ערבים לממשל הצבאי הבריטי ב"קישלה" בירושלים, דצמבר 1918.

רבים מחברי השומר התגייסו למשטרת טבריה, והקימו בהסכמת הבריטים את "המשטרה המיוחדת", יחידת שיטור וביטחון רכובה שפעלה באזורים הכפריים בגליל עד לשנת 1921. שני מפקדיה של משטרת טבריה, בכור שלום שטרית וגר, שימשו לימים בתפקידים בכירים באכיפת החוק במדינת ישראל: שטרית היה שר המשטרה הראשון, וגר היה הנציב הראשון של שירות בתי הסוהר.

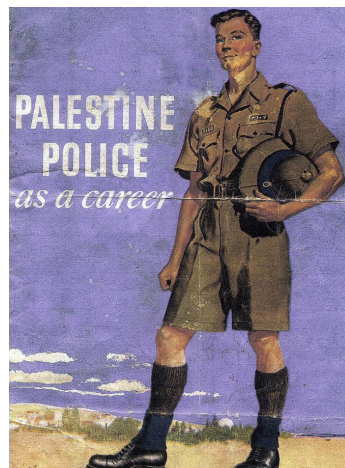
אנשי "המשטרה המיוחדת" בגליל.

באפריל 1920 פרצו "מאורעות תר"פ" - התקפות מצד ערבים כנגד היישוב היהודי, ביזמת מנהיגים ערביים שהתנגדו לציונות. חוסר יכולתו של השומר להתמודד עם אירועים בהיקף שכזה עמד בבסיס החלטת אנשיו לפרק את הארגון ולהקים על יסודותיו ארגון הגנה ארצי - "ההגנה".

משטרת המנדט

בשנת 1920 פורק הממשל הצבאי הבריטי בארץ ישראל, והסמכות השלטונית עברה לידי הנציב העליון וממשלת המנדט. זו עשתה שימוש בניסיון העשיר שצברו הבריטים בהקמת כוחות שיטור והפעלתם, בבריטניה עצמה ובמושבותיה השונות, בתכנון כוח המשטרה שיפעל בארץ ישראל.

משטרת המנדט (Palestine Police Force), שקמה בשנת 1920, הייתה בעלת מבנה ארצי. הארץ חולקה למחוזות משטריים, שחולקו בתורם לנפות ולתחנות. על המשטרה פיקד המפקח הכללי, שנעזר במטה ארצי הכולל מחלקה לחקירת פשעים ולמודיעין, שכונתה "הבולשת" (באנגלית: C.I.D), מחלקת תנועה ואגפי מטה ומנהלה. מבנה זה דמה למשטרות שפעלו במושבות הבריטיות, ונבדל מהמשטרה בבריטניה גופה, שפעלה על בסיס אזורי או עירוני. בשנת 1921 פרסם הממשל את פקודת המשטרה הראשונה, שהגדירה את סמכויות המשטרה והדרישות ממנה.

חוברת גיוס למשטרת המנדט.

למן הקמתה התבססה משטרת המנדט בעיקר על שוטרים מקומיים, ערבים ויהודים, בתוספת מספר קטן יחסית של שוטרים וקצינים בריטיים. הייתה הבחנה ברורה בין תנאי השירות של שוטר בריטי לאלה של שוטר מקומי. היא התבטאה, בין היתר, בפערים המשמעותיים בין השכר הנמוך ששילמו לשוטרים המקומיים לזה ששילמו לבריטים, בהעדפת שוטרים בריטיים לתפקידי פיקוד ובמניעת קידום של קצינים מקומיים לדרגות בכירות. מבנה זה, שלפיו הורכבה המשטרה משתי "סקציות" (מחלקות) - אחת בריטית והשנייה "פלשתינאית" (כלומר, ארץ-ישראלית) - נותר בעינו עד לפירוקה.

סמל משטרת המנדט.

מספרם של השוטרים היהודים במשטרת המנדט היה נמוך לאורך כל תקופת קיומה. מכסת הגיוס ליהודים ולערבים נקבעה בהתאם ליחס שבין העדות

שוטרים בריטים (בכובע שעם) וארץ-ישראלים (ב"קולפאק") בחיפה.

באוכלוסייה הכללית, ותנאי השירות במשטרה לא עודדו גיוס. למרות זאת, חלקם של השוטרים היהודים בתחומים מקצועיים שונים, כגון טכנאים, אלחוטנים ומפעילי מערכות האזנה, היה גבוה בהרבה מחלקם היחסי במשטרה.

מחשש לאירועים אלימים על רקע עדתי, מהסוג שפרצו לראשונה בשנת 1920 ושנשנו בשנת 1921, פעלו במקביל למשטרה שתי יחידות ז'נדרמריה -

שוטרים יהודים ב"משטרה המעולה".

בריטית וארץ-ישראלית - שכללה ערבים, צ'רקסים ויהודים. יחידות אלה נועדו לשמור על ביטחון הפנים ועל הסדר הציבורי ולהוות כוח עתודה נייד בכל מקרה של מהומות. הז'נדרמריה הארץ-ישראלית כונתה ביישוב "המשטרה המעולה", לא בשל היותה כוח מובחר, אלא משום ששוטריה רכבו על סוסים ("מעולה" שימשה כתרגום למילה האנגלית mounted).

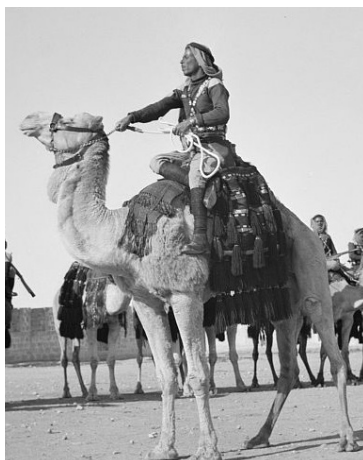
בשנת 1921 אישרה הממשלה להקים בעיר תל-אביב יחידת משטרה עירונית עברית ראשונה. "משטרת עיריית תל-אביב" (מ.ע.ת.א), פעלה באישור ממשלת המנדט והייתה כפופה לראש עיריית תל-אביב, ולא למפקח הכללי, אם כי

מסדר של משטרת עיריית תל-אביב.

הוכפפה למרותו באופן חלקי בשנת 1931. שוטריה עסקו במשימות שיטור, סיוור, חקירת פשעים, הכוונת תנועה ופיקוח עירוני.

בשנת 1926 יזמו הבריטים רפורמה במבנה המשטרה בארץ ישראל, מתוך חוסר שביעות רצון מתפקודה של המשטרה בכלל ושל הז'נדרמריה הארץ-ישראלית בפרט, וכן מרצון לחסוך בהוצאות הכרוכות בשלטון על הארץ. הבריטים כתבו

שוטר ערבי רכוב על גמל, מיחידת

ההתקפות, במהלכן רצחו הפורעים 133 יהודים השיטור המדברי של משטרת המנדט. ופצעו מאות נוספים. משטרת המנדט כשלה

פקודת משטרה חדשה וארגנו מחדש את הכוח כולו. שתי הז'נדרמריות פוזרו, ואנשיהן התגייסו לשורות המשטרה או לשורות "חיל-הספר העבר-ירדני" (T.J.F.F) - כוח חדש שהקימו הבריטים להגנה על אזורי הגבול של המנדט ושל אמירות עבר-הירדן, שנקרעה מהמנדט בשנת 1922. החיל כלל קצינים בריטיים וחיילים ערבים וצ'רקסים, כמו גם מספר מבוטל של יהודים, בעיקר בתפקידים טכניים ותפקידי מינהלה.

באוגוסט 1929 פרצו ברחבי הארץ מאורעות תרפ"ט, שבמהלכם תקפו ערבים שכונות ויישובים יהודיים. במשך עשרה ימים נמשכו ההתקפות, במהלכן רצחו הפורעים 133 יהודים השיטור המדברי של משטרת המנדט. ופצעו מאות נוספים. משטרת המנדט כשלה

במניעת הטבח ובמתן מענה לו, וחלק מהשוטרים הערביים אף נטלו חלק ברציחות. כישלון חמור זה הביא להקמת ועדת חקירה בראשותו של הרברט דאוביגין, ששירת קודם לכן כמפקח הכללי של משטרת ציילון (כיום סרי-לנקה). דאוביגין המליץ על שינויים משמעותיים במבנה המשטרה ובאופן פעולתה. במיוחד ביקש להפוך את משטרת המנדט למשטרה "אזרחית", המתמקדת באכיפת החוק ובמתן שירות לתושבי הארץ, תוך הותרת תפקידי השמירה על ביטחון

הפנים בידי הצבא. מסקנותיו של דאוביגין בדבר כישלון המשטרה הביאו להדחת המפקח הכללי מאבגורדאטו ולהחלפתו באיש משטרה מקצועי, רוי ספייסר.

חניכים יהודים וערבים בבית הספר לשוטרים
בירושלים, 1936.

ספייסר הגיע לארץ בשנת 1931 והחל ליישם את המלצות דאוביגין: הגדיל את מספר השוטרים הבריטיים, הפחית את מספר השוטרים הערביים, חיזק את הבולשת והכפיף באופן חלקי את משטרת עיריית תל-אביב

למטה הארצי. תחת הנהגתו הצליחה המשטרה לדכא במהירות התפרצויות אלימות של ערבים בשנת 1933, שמחו על תחילתה של העלייה החמישית. בתקופה זו התרחבה פריסת המשטרה ברחבי הארץ, עם הקמת עשרות תחנות באזורים שונים.

בשנת 1936 פרץ "**המרד הערבי הגדול**" (מאורעות תרצ"ו-תרצ"ט), שהחל בגל ההתקפות האלימות הגדול ביותר עד אז כנגד הבריטים והיהודים. כוחות המשטרה והצבא שהיו בארץ לא הספיקו כדי להתמודד עם היקף האירועים ועם

הצורך להגן על נקודות היישוב היהודיות ועל מוסדות השלטון. תחנות משטרה רבות באזורי הכפר ננטשו בלחץ המורדים, ושוטרים ערביים רבים התפטרו תחת איומי רצח, או שנרצחו על רקע סירובם להתפטר. הממשלה הבריטית נאלצה לתגבר את כוחותיה בארץ ביחידות צבא גדולות, שלחמו בכנופיות המורדים.

ניידת משורינית של משטרת המנדט שהושמדה
על-ידי מורדים ערבים בבית לחם, 1938.

ה"טנדר": יחידת משמר-נע של נוטרים בתקופת המרד הערבי.

כחלק מהמענה למרד, הסכימו הבריטים לגייס יהודים ככוח עזר למשטרה. המגויסים כונו "נוטרים" ופעלו להגנת יישובים יהודיים, צירי תנועה ונכסים אסטרטגיים. הבריטים קיוו שהנוטרים יקלו את הנטל שנפל על יחידות הצבא והמשטרה. מצד היישוב, סיפקה הנוטרת מסגרת שאפשרה להכשיר לוחמים ולהגן על היישובים באופן חוקי וגלוי. בשנת 1939 מוסדה הנוטרת כ"משטרת

היישובים העבריים" (J.S.P), יחידת

ביטחון סדירה שכללה עשרה (אחר כך שנים-עשר) גדודים וביצעה משימות הגנה בשטחי ארץ ישראל. מאחר שהמתגייסים לנוטרת היו ברובם המכריע אנשי ארגון ההגנה, הייתה למסגרת זו חשיבות מכרעת בהתפתחות הכוח המגן העברי. רבים מבכירי מערכת הביטחון הישראלית החלו את שירותם כנוטרים, ובהם משה דיין, יגאל אלון, אריאל שרון, יחזקאל סהר, פנחס קופל ורבים אחרים.

נוטר בבסיס ההדרכה של משטרת היישובים העבריים ליד עפולה.

גם המרד הערבי הביא לבדיקה מחודשת של תפקוד המשטרה. סר צ'רלס טגארט, מומחה בריטי לענייני ביטחון פנים, הגיע ארצה כדי לבחון את תפקוד המשטרה במרד ולהמליץ על דרכים לשיפורו. טגארט הציע להקים

גדר מערכת בצפון הארץ ולבנות תחנות משטרה מבוצרות בערים ובצמתי דרכים חשובים. ממשלת המנדט יישמה את המלצותיו בשנים 1938-1939, עם בניית גדר הצפון ומוצבי המשטרה שלאורכה, ובין השנים 1940 ו-1943, עם בניית שישים ושניים מבני משטרה על-פי המתאר שהציע. בשנים שלאחר מכן הפכו "משטרות הטגארט" לאחד הסמלים הבולטים של השלטון הבריטי בארץ ישראל.

מצודת הטגארט בשפרעם.

לקראת סוף שנות השלושים ניכרה התדרדרות ביחסים בין השלטונות ליישוב. מיד לאחר דיכוי המרד הערבי הצהירה ממשלת בריטניה על שינוי חריף במדיניותה כלפי המנדט. מסמך המדיניות - "הספר הלבן" של שנת 1939 - קבע כי העלייה היהודית לארץ ישראל תיפסק כמעט לגמרי, וכי תיאסר רכישת קרקעות על ידי יהודים ברוב שטחי הארץ. למעשה, הספר הלבן ביטא כניעה בריטית לדרישות שהעלו הערבים בפרוץ המרד. אלן סונדרס, המפקח הכללי שהחליף את ספייסר, פעל בהתאם לקו הממשלתי החדש, ובעקבותיו החלו ארגוני מחתרת עבריים לפעול כנגד שלטונות המנדט.

בעקבות השינוי החריף בגישה הבריטית כלפי היישוב, הפכה משטרת המנדט לכלי המרכזי במאבק כנגדו. הבולשת הבריטית חוזקה, והוקמו בה יחידות שעסקו באיסוף מודיעין על היישוב, בתפיסת אנשי מחתרות ובחקירתם. יחידות אלה כללו שוטרים בריטיים דוברי עברית, שלעתים פעלו באלימות רבה כלפי יריביהם. הישגה הגדול של הבולשת במאבק זה היה לכידתו והריגתו של אברהם שטרן, "יאיר", מנהיג תנועת "לוחמי חירות ישראל" (לח"י), בפברואר 1942.

שוטרים בריטים מחפשים נשק על תושבים יהודים בתל-אביב, 1946.

בשנת 1944 הכריז "הארגון הצבאי הלאומי" (אצ"ל) מרד בבריטים ויצא למאבק חמוש נגד שלטונות המנדט. גם ארגון ההגנה הצטרף למערכה, בעיקר באמצעות ארגון ה"העפלה", עלייה לא-חוקית לארץ ישראל. ב-1945-1946 פעלו שלושת הארגונים הלוחמים העבריים, הגנה, אצ"ל ולח"י יחד נגד הבריטים, במסגרת "תנועת המרי העברית".

כשהחריף העימות בין השלטונות הבריטיים ליישוב, הקים יורשו של סונדרס, ג'ון ריימר-ג'ונס, את "המשטרה הניידת" (P.M.F.), כוח ביטחוני נייד שנועד להילחם בארגוני המחתרת העבריים. המשטרה הניידת, שבניגוד לשאר המשטרה כללה שוטרים בריטיים בלבד, עסקה בעיקר בפעולות חיפוש אחר אנשי המחתרות ונשק עברי, ולכידת מעפילים.

פעילות זו הפכה את משטרת המנדט ליעד המרכזי של לוחמי המחתרות. שלהי שלטון המנדט התאפיינו בהתקפות חוזרות ונשנות כנגד בסיסי המשטרה, קציניה ושוטריה. מעגל האלימות יצר עוינות רבה בין המשטרה לבין

מטה הבולשת בירושלים, לאחר שלוחמי לח"י פוצצו אותו בדצמבר 1945.

האוכלוסייה היהודית בארץ. תכיפות האירועים הביטחוניים ועוצמתם שינו את שיטות פעולת המשטרה והפכו אותה, בפועל, לכוח צבאי-למחצה. על כך מעיד, בין היתר, המפקח הכללי האחרון, וויליאם ניקול גריי, שהיה קצין צבא חסר כל ניסיון משטרי ושמר על דרגתו הצבאית - קולונל - לאורך כל תקופת שירותו.

כאשר עצרת האו"ם קיבלה את החלטת החלוקה בכ"ט בנובמבר 1947, החל תהליך מהיר של התפוררות המשטרה הבריטית. בדצמבר 1947 פינתה משטרת המנדט את שוטריה וקציניה הבריטיים מהתחנות שבאזורים היהודיים, השמידה מסמכים רבים והוציאה את מרבית הציוד שברשותה. האחריות לקיום החוק והסדר בתקופת ביניים זו, שבה לא פעל בארץ כוח משטרה ארצי מאורגן, נפלה על כתפי השוטרים היהודים שנותרו בתחנות.

שוטרים בריטים נערכים לעזוב את תל-אביב, 16 בדצמבר 1947.

משטרת המנדט פורקה רשמית עם סיום השלטון הבריטי על ארץ ישראל. על אף פעילותה כנגד היישוב העברי, בעיקר בשנותיה האחרונות, שימשה משטרת המנדט תשתית שעליה בנתה משטרת ישראל את עצמה. חלקים ממורשתה ניכרים בארגון שירש אותה עד לימינו.

מרגע שנקבעה יציאתם של הבריטים מהארץ, החלה הנהגת היישוב להיערך לקראת הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל. האחריות לתכנון מנגנוני השלטון במדינה שתקום ולארגונם הוטלה על "ועדת המצב" של הסוכנות היהודית. ועדת המצב חולקה לוועדות משנה, שכל אחת מהן קיבלה משימות ספציפיות להקמת המוסדות הנדרשים.

ועדת המשנה ב' קיבלה את האחריות להקמת משטרה לאומית. בתחילת דצמבר 1947 מינתה הוועדה "צוות הקמה" לגיבוש תוכנית להקמת משטרה במדינה החדשה. בראש הצוות עמד קצין הקישור של הסוכנות למשטרת המנדט, **יחזקאל סהר** (אז סחרוב), ויוסף נחמיאס שימש כעוזרו. הצוות סייר בתחנות, בחן את מבנה משטרת המנדט ואת שיטות פעולתה,

שוטרים מגינים על תל-אביב, דצמבר 1947.

והגיש את מסקנותיו במסמך שכותרתו "**ההצעה להקמת משטרה במדינה העברית**", ב-21 בדצמבר. הצוות המליץ להקים משטרה שתורכב משני חילות: משטרה "אזרחית" שתעסוק בחקירת פשעים וגילויים, וז'נדרמריה שתעסוק בשמירה על הביטחון באזורים הכפריים ובשמירת הגבולות. ההצעה ביקשה לשמור על המבנה הארצי של המשטרה, תוך חלוקה למחוזות ולאגפי מטה, בדומה לנהוג במשטרת המנדט.

באמצע מרץ 1948 סיימה ועדת המשנה ב' את עבודתה והגישה את הדוח לדוד בן-גוריון. כעבור כשבועיים, ב-26 במרץ 1948, הטיל בן-גוריון על סהר את המשימה להקים את המשטרה ולכהן כמפקח הכללי הראשון שלה עם הקמת המדינה בסיום המנדט. בן-גוריון קבע כי בתחילה תוקם המשטרה כחטיבה במטה הארצי של ההגנה, ואחר כך של צה"ל עם הקמתו, על מנת לייעל את עבודת המנגנון הלוגיסטי ולחסוך באמצעים.

המשימה הראשונה שעמדה בפני מקימי המשטרה הייתה הכשרת קצונה. הבריטים כמעט שלא הכשירו קצינים יהודיים, ואלה שכן הוכשרו שירתו ברובם בתפקידים זוטרים או בתפקידי מינהלה. כדי להתגבר על פערי הידע, אימצו מקימי המשטרה ככל הניתן את שיטות הפעולה והנהלים של משטרת

במהלך החודשים הראשונים לקיומה התבססה משטרת ישראל על השוטרים המעטים ששירתו בתקופת המנדט ועל כמות קטנה יחסית של מגויסים חדשים, חסרי ניסיון, שרובם הגדול נחשבו כבלתי מתאימים לשירות צבאי. בפועל, גרמו התנאים הקשים לזניחת תכניתו של צוות ההקמה, והמשטרה המשיכה לפעול במתכונת זהה כמעט לחלוטין לזו שהייתה בתקופת המנדט. דוגמה בולטת לכך ניתן לראות בכינויי דרגות הקצונה, שהיו תרגום לעברית של הדרגות הבריטיות.

טקס השבעת שוטרי תל-אביב למשטרת ישראל, 5 ביולי 1948.

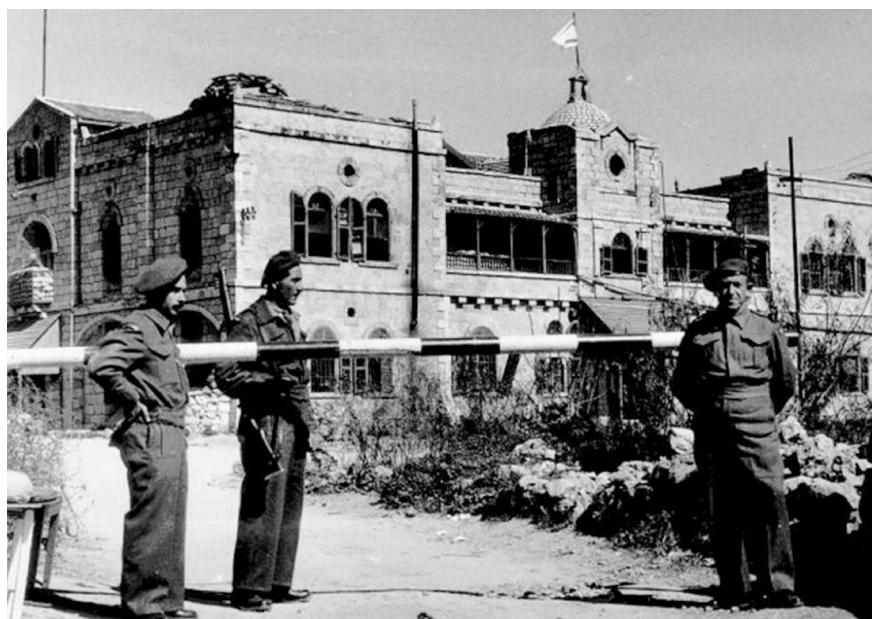
קושי נוסף נבע מפיתורי כמחצית השוטרים והקצינים היהודים, ותיקי משטרת המנדט, עוד במהלך מלחמת העצמאות. הסיבה הרשמית לפיטורים הייתה תפקודם בתקופת המנדט באופן שנתפס כפוגע באינטרסים של היישוב העברי. מהלך "טיהור המנגנון", כפי שכונה, עורר מורת רוח ותסיסה בקרב השוטרים המפוטרים, שאף הגישו את אחת העתירות הראשונות לבג"צ. בית המשפט פסק לטובת השוטרים והורה למשטרה להשיבם לעבודה.

בתקופת המעבר שלקראת הכרזת העצמאות ובחודשים הראשונים לקיום המדינה פעלה בירושלים יחידת משטרה עירונית שכונתה **"משטרת ירושלים העברית"**. משטרה זו, שהחלה לפעול בפברואר 1948,

סמל משטרת ישראל,
1948-1975.

הייתה אחראית לשיטור בשכונות היהודיות וכללה ארבע תחנות - מחנה יהודה, מאה שערים, רחביה ובית הכרם - ומחלקת תנועה. שלמה סופר, שהיה קצין חקירות במשטרת המנדט, עמד בראש המשטרה בירושלים. מאחר שיירושלים נועדה על פי החלטת החלוקה להיות עיר בין-לאומית, נמנעה ממשלת ישראל מלתבוע ריבונות על העיר, והמשטרה המשיכה לפעול כארגון עצמאי הכפוף לוועדת הביטחון בעירייה ולא למטה הארצי. רק באמצע אוגוסט 1948, בעקבות הכרזה על החלת ריבונות ישראל בירושלים העברית, הוכפפה משטרת ירושלים למטה הארצי וקיבלה מעמד של מחוז. שוטרי ירושלים נטלו חלק פעיל בלחימה שהתחוללה בעיר, לצד לוחמי צה"ל, אצ"ל ולח"י. שלושה שוטרים, ובהם שני נגנים בתזמורת המשטרה, נפלו בקרב.

שוטרים בחזית "בית הדגל", מטה משטרת ירושלים העברית, 1948.

עם שוך הקרבות נאלצה משטרת ישראל להתמודד עם אתגרים רבים, קשים ומורכבים, שנבעו מנסיבות הקמת המדינה. המדינה הצעירה סבלה ממשבר כלכלי חמור שהביא להחלת משטר צנע על הציבור, וגרר אחריו תופעות רבות של פשיעה כלכלית - הברחות, סחר בשוק השחור, גניבות ומעשי הונאה. גלי העלייה הגדולים שהגיעו ארצה בראשית שנות החמישים חייבו אף הם מענה מצד המשטרה. תחנות המשטרה פעלו בקרב העולים וסייעו לשפר את תנאי החיים הקשים במעברות, הן באורח רשמי והן במסגרות התנדבותיות. עולים רבים נקלטו בשורות משטרת ישראל, שנזקקה לכוח אדם רב בשל הגידול המהיר באוכלוסיית

המדינה. במקרים רבים למדו המגויסים את השפה העברית במסגרת הכשרתם במשטרה. בפעילותה בקרב העולים מילאה המשטרה נאמנה את התפקיד שייעד לה בן-גוריון - מדריכת הציבור לחיים במדינה דמוקרטית, מודרנית ושומרת חוק.

שנותיה הראשונות של המדינה התאפיינו במאבקים קשים בין פלגים שונים בציבור, שביקשו להשפיע על דמותה של החברה המתהווה. מאבקים אלה, שלעתים לוּוּ בהפרות סדר נרחבות

חניכי קורס שוטרים לומדים עברית.

ובהתפרצויות אלימות, העסיקו את משטרת ישראל רבות במהלך העשור הראשון לקיומה. הבולטים שבמקרים אלה היו ראשיתן של הפגנות החרדים בירושלים בשנת 1951, אירועי שביתת הימאים בנמל חיפה באותה שנה וההפגנות כנגד הסכם השילומים עם גרמניה בשנת 1952. במהלך הפגנות אלה, ביום 7 בינואר 1952, נפצעו אזרחים ושוטרים רבים.

הפגנת השילומים בירושלים, 7 בינואר 1952.

תקופה זו התאפיינה גם בגילויי אלימות קשים על רקע חילוקי דעות פוליטיים ובניסיונות התנקשות. מסורת ההתנגדות האלימה לשלטון מימי המנדט לא נעלמה כליל, ומספר קבוצות מחתרטיות ערכו ניסיונות לפגוע במנהיגים ואישי ציבור. בין אלה יש למנות

שוטר ועולה חדשה בנמל חיפה.

את "ברית הקנאים", התארגנות של חרדים קנאים שפעלה בירושלים בשנת 1951. אנשי הקבוצה הציתו חנויות ומכוניות בירושלים במטרה למנוע חילול שבת ועבירה על דיני הכשרות, ותכננו להטיל פצצה במליאת הכנסת כחלק מהמאבק כנגד גיוסן של בנות דתיות לצה"ל. המשטרה סיכלה את המזימה, ואנשי הקבוצה נעצרו והועמדו לדין. כשנה אחר כך, ביוני 1952, הוטלה פצצה על ביתו של שר התחבורה דוד צבי פנקס, איש תנועת "המזרחי" הדתית, על רקע מאבקם של מספר יוצאי לח"י כנגד מה שתפסו ככפייה דתית.

תחום ייחודי שבו עסקה משטרת ישראל בראשית שנות החמישים היה חקירת "קאפואים" - אנשים שניצולי שואה חשדו בהם כמי ששיתפו פעולה עם הנאצים. המשטרה ניהלה כמאתיים חקירות בנושא טעון זה, הגישה כארבעים כתבי אישום - כולם פרט לאחד כנגד יהודים - והרשיעה חלק מהנאשמים על פי החוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם, שנחקק לצורך זה.

מחלקת התנועה של משטרת ישראל נדרשה להתמודד עם תאונות דרכים שגבו קרבנות בהיקף גדול. במהלך שנת 1950, למשל, נהרגו בדרכים 228 בני אדם - שתי אלפיות מאוכלוסיית המדינה בעת ההיא. פעילות השוטרים באכיפת חוקי התעבורה צמצמה את התופעה, אך לא מנעה אותה כליל.

המתיחות הביטחונית שנמשכה לאחר המלחמה והעובדה שמאות אלפי פליטים ערביים התגוררו במחנות מסביב לגבולות המדינה הביאו לתופעה נרחבת של הסתננות לשטח ישראל. ההסתננות, שנגרמה בתחילה ממגוון מניעים, הפכה במהירות לתופעה פלילית ולאיום ביטחוני. מדי יום דיווחו העיתונים על מקרי גניבה, שוד, אונס ורצח שביצעו מסתננים שחדרו לשטחי המדינה. משטרת ישראל הקימה מספר יחידות ייעודיות, מבצעיות ומודיעיניות, שתפקידן היה

הגנת הגבולות וסיכול הפעילות העוינת. כישלוננו של "חיל הספר" הצה"ל להתמודד עם ההסתננות הביא את פיקוד המשטרה להקים בשנת 1951 שלוש פלוגות "משמר גבול" (מג"ב), שמבצעיהן זכו להצלחה. בעקבות זאת הוקם בשנת 1953 חיל משמר הגבול, שקיבל את האחריות לשמירת הגבולות לצד צה"ל. עם הקמת החיל נקבע כי בעת מצבי חירום יועבר לפיקוד צה"ל, יחד עם היחידה לשיטור ימי.

צוות סיור של משמר הגבול בפעילות מבצעית.

ב-29 באוקטובר 1956 יצא צה"ל למבצע "קדש". המשטרה נערכה במקביל למתכונת חירום. מחשש להתקוממות בכפרים הערביים, החליט פיקוד המשטרה להטיל עליהם עוצר ולהטיל את האחריות לאכיפתו על משמר הגבול. העוצר נשמר ברוב היישובים ללא תקלות, אך בכפר קאסם התחוללה טרגדיה: פועלים ופלאחים ששבו לבתיהם לאחר תחילת העוצר נעצרו ונורו בידי שוטרי משמר הגבול. ארבעים ותשעה איש נהרגו בטרם ניתנה הפקודה לעצור. בפסק הדין במשפטם של האחראים - שנענשו בחומרה - טבע אב בית הדין, השופט בנימין הלוי, את המונח "פקודה בלתי-חוקית בעליל", וקבע כי חובתו של כל חייל לסרב למלאה.

במהלך שנות ה-50 חלו מספר שינויים ארגוניים במבנה המשטרה, עם פתיחתם וסגירתם של מחוזות. בסופו של דבר, בשנת 1958 חילקה משטרת ישראל את שטח המדינה לחמישה מחוזות: צפון, חיפה, מרכז, תל-אביב וירושלים (שבשטחו נכללה גם נפת הנגב).

המפק"ל סהר וחברי סגל הפיקוד הכללי של משטרת ישראל.

בשנת 1958 נאלץ סהר, המפקח הכללי הראשון של המשטרה, להתפטר מתפקידו. ברקע התפטרותו עמדה קביעת בית המשפט ולפיה מסר עדות שקר במשפט דיבה שהתנהל בין סגן המפק"ל עמוס בן-גוריון ובין עמותת "שורת המתנדבים", שהאשימה את בן-גוריון בקבלת טובות הנאה אסורות.

עם פרישתו של סהר הסתיימה תקופה בתולדות המשטרה. עד תום העשור הראשון לקיומה עברה משטרת ישראל את שלב חבלי הלידה: הוקמה על יסודות משטרת המנדט הבריטית, אך הצליחה להתמודד בכוחות עצמה עם קשיים רבים שנבעו מנסיבות הקמתה ומהמצב הכללי במדינה.

התמקצעות והתרחבות

ביוני 1958 מינתה הממשלה את **יוסף נחמיאס** למפק"ל השני של משטרת ישראל. נחמיאס, שכיהן כסגן המפק"ל בעת הקמת המשטרה, שב לשירות לאחר שעמד בראש המשלחת הביטחונית הישראלית בצרפת וכיהן כסמנכ"ל משרד הביטחון. עם כניסתו לתפקיד יזם נחמיאס שורה ארוכה של שינויים במבנה המשטרה ובשיטות פעולתה. "**רפורמת נחמיאס**", כפי שכונה תהליך זה, כללה מספר רכיבים מרכזיים.

ראשית, פיקוד המשטרה התנער מהסממנים שהזכירו את משטרת המנדט: החליף את כינויי הדרגות לשמות המקובלים כיום, ביצע שינויים בלבוש והקל במידת מה את נוהלי המשמעת החמורים. שנית, נחמיאס ייעל את המבנה הארגוני של המשטרה על ידי צמצום מספר המחוזות מחמישה לשלושה - **מחוז תל-אביב, המחוז הצפוני והמחוז הדרומי** (שכלל את ירושלים). שלישית, הגדיר את משמר הגבול כשווה ערך למחוז וביטל את כפיפותו לאגף הארגון. רביעית, החל משנת 1964 גייס את שוטרי משמר הגבול במסגרת חובת שירות הביטחון. חמישית, הקים את "**המדור המרכזי**" במחוז תל-אביב, שבו רוכזו לראשונה עבודת הבילוש, המודיעין והחקירות תחת קורת גג אחת. שישית, החיל את שיטת שיטור המקופים בערים הגדולות, שבמסגרתה פעלו שוטרים בדרך קבע בשכונות מגורים - שיטה שנחשבה מוצלחת בסיכול פשיעה ובחיזוק הקשרים בין הקהילה למשטרה. שביעית, הקים **יחידת**

המפק"ל נחמיאס מקבל את דגל המשטרה.

שוטרות במחוז תל-אביב, שאפשרה לנשים להתגייס לתפקידים ייעודיים.

רפורמת נחמיאס שינתה את פני משטרת ישראל והביאה לשיפור רב במקצועיות השוטרים ובשירות שניתן לאזרחי המדינה. שיטות פעולה רבות הנהוגות בימינו

מקורן ביוזמות שהחלו בתקופה זו. במידת מה ניתן לראות בנחמיאס את "מייסדה השני" של משטרת ישראל.

ניהול "שיטור מקופים" במחוז תל-אביב.

ביולי 1959 פרצו הפגנות קשות בשכונת ואדי סאליב בחיפה, שהתפשטו לכל רחבי הארץ. ההפגנות, שבהן נטלו חלק עולים מצפון אפריקה שחשו מופלים לרעה בידי השלטונות, פרצו בעקבות ירי שוטרים באזרח שתי שנים

שוטרת סיור בפעולה.

לתקוף אותם. השמועות השגויות על מותו עוררו זעם גדול, ובשבועות הבאים פרצו ברחבי המדינה הפגנות והפרות סדר. הייתה זו הפעם הראשונה, ולמרבה הצער לא האחרונה, שבה נדרשה המשטרה להתמודד עם מחאה על רקע עדתי.

במאי 1960 לכדו לוחמי המוסד בארגנטינה את אדולף אייכמן, קצין האס-אס שהיה אחראי על התכנון והביצוע בפועל של "הפתרון הסופי" - השמדת יהודי אירופה בתקופת השואה. הממשלה הטילה על משטרת ישראל את האחריות לשמירה על אייכמן, לגיבוש כתב האישום נגדו ולניהול הצדדים הלוגיסטיים של המשפט. לשם

שוטרים שומרים על אדולף אייכמן במהלך משפטו בירושלים.

כך הקימה המשטרה מספר יחידות ייעודיות, שהחשובה שבהן הייתה "לשכה 06". קציני הלשכה ושוטריה ביצעו עבודת מחקר חסרת תקדים בהיקפה, שהביאה למיפוי פשעי הנאצים בכל הארצות שבהן פעלו. אנשי היחידה חקרו את אייכמן עצמו וכן מאות עדים מבין ניצולי השואה. יחידת "אייר", שהורכבה ברובה משוטרי משמר הגבול, שמרה על הצורך מחשש לניסיון לפגוע בו או לחלצו מהכלא. יחידת משטרה שלישית, "מנהל משפט אייכמן", ניהלה את כל הלוגיסטיקה הקשורה במשפט. עבודת אנשי המשטרה תרמה רבות לא רק להרשעתו של אייכמן ולהוצאתו להורג, אלא גם להעמקת הידע על מה שהתרחש בתקופת השואה.

בשנת 1964 סיים נחמיאס את כהונתו. **פנחס קופל**, מפקדו הראשון של משמר הגבול, החליף אותו. קופל המשיך ביישום רפורמות במשטרה, הן בתחום הארגוני והן ברכישת ציוד חדש והטמעתו. בתקופה זו, למשל, החלה משטרת ישראל להשתמש באמצעים חדשניים לחקירת פשעים ולאכיפת חוקי התנועה.

תחילת השימוש בפוליוגרף במשטרת ישראל.

באמצע שנות השישים חלה התדרדרות מחודשת במצב הביטחון, שהגיעה לשיאה עם פרוץ **מלחמת ששת הימים** ב-5 ביוני 1967. במלחמה ובתקופת ההמתנה שקדמה לה פעלה המשטרה במתכונת חירום, תוך סיוע לצה"ל ולרשויות השלטון. עם פרוץ הקרבות עברו פלוגות משמר הגבול לפיקוד

שוטרי מג"ב ברמת הגולן לאחר שחרורה, 1967.

קציני משטרה בבסיס צבא ירדני לשעבר.

צה"ל, שהפעיל אותן בחזיתות השונות. בין היתר, השמידו לוחמי משמר הגבול ליד משמר איילון כוח קומנדו מצרי שניסה לתקוף את מפקדת פיקוד המרכז, סיהרו את מתחם "גבעת התחמושת" בירושלים לאחר כיבושו בידי הצנחנים, וסייעו להשלטת הסדר בערי הגדה, בעזה וברמת הגולן.

תוצאות מלחמת ששת הימים הציבו אתגר משמעותי בפני המשטרה. השטח שבפיקוחה גדל פי ארבעה, כאשר בשטחים שנוספו חיו מאות אלפי תושבים ערבים. תנועה דו-סטרית של אנשים וסחורות החלה אל יהודה, שומרון, עזה, רמת הגולן ומהם. כבישים שעד למלחמה היו בבחינת "דרך ללא מוצא" הפכו באחת לעורקי תנועה מרכזיים, מבלי שאיש נערך

לכך. בתוך כחודשיים הקים פיקוד המשטרה שלוש נפות חדשות - יהודה, שומרון ועזה - שהוכפפו לשלושת המחוזות הקיימים. תחנות המשטרה אוישו בשוטרים וקצינים ישראליים, וכן בשוטרים מקומיים, שחלקם שירתו בעבר במשטרה הירדנית וחלקם גויסו והוכשרו בקורסים שקיימה משטרת ישראל.

בעקבות המלחמה פתחו ארגוני הטרור הפלסטינים ובראשם פת"ח בפעילות

ענפה ביהודה, שומרון ועזה. מטרתם הייתה להצית "מלחמה עממית" בשטחים שכבשה ישראל, על-בסיס האוכלוסייה המקומית. במהרה החלו התקפות רצחניות כנגד אזרחים ישראליים וכוחות הביטחון. משטרת ישראל נמצאה, יחד עם השב"כ וצה"ל, בחזית הלחימה בטרור. ה"לשכות לתפקידים מיוחדים" (לת"ם) במחוזות פעלו לסיכול פעילות ארגוני הטרור והביאו למעצרים של מחבלים ופעילי טרור רבים. משמר הגבול פעל ברחבי יהודה, שומרון ועזה בחיפוש אחר נשק, במרדפים ובמעצר חשודים בטרור. פעילות כוחות הביטחון בשנים 1967-1968 הצליחה לסכל את כוונת ארגוני הטרור להתבסס מערבית לירדן.

שוטרים בזירת פיגוע בירושלים, 1969.

מיד עם תום מלחמת ששת הימים פתחו מדינות ערב ב"מלחמת ההתשה" נגד ישראל. משמר הגבול

מילא תפקיד חשוב במערכה, בעיקר בהגנה על היישובים באזור עמק בית שאן מפני התקפות מחבלים.

לצד ההתדרדרות בביטחון, ניכרה לאחר המלחמה עלייה של ממש בפשיעה הקשורה בסמים. הגעת מתנדבים רבים מארצות הברית ומערב אירופה, שהושפעו מ"תרבות-הנגד" של שנות השישים, תרמה לכך. משטרת ישראל פיתחה מענה גם לפשיעה מסוג זה, שהייתה זניחה עד לאותה העת.

לוחמי משמר הגבול בפעילות בזמן מלחמת ההתשה, 1968.

כוח מג"ב על גבי נגמ"שים בנמל התעופה בן גוריון בזמן אירוע חטיפת מטוס "סבנה", 9 במאי 1972.

המעבר למשטרה דו-תכליתית

באוגוסט 1972 סיים פנחס קופל את תפקידו. החליף אותו אהרן סלע, מפכ"ל המשטרה הרביעי. למרבה הצער, נמשכה כהונתו כחודש וחצי בלבד, והוא לקה בהתקף לב ונפטר.

מחליפו בתפקיד היה שאול רוזוליו, המפכ"ל החמישי של משטרת ישראל. רוזוליו, ותיק משטרה היישובים העבריים ואיש הדרכה מנוסה, האמין ביכולתה של ההשכלה לשפר את יכולות המשטרה. בהנחייתו החלה המשטרה ליישם תוכנית של "גיוס רב-שכבתי" (גר"ש), שנועדה להתאים את איכות כוח האדם במהירות למשימות שעמדו בפניה. על-פי תוכנית זו גויסו אקדמאים בתחומי התמחות שונים - משפטים, ראיית חשבון ומדעים - וכן קציני צבא לתפקידי קצונה ייעודיים. מלבד הצורך באיוש תפקידים מקצועיים, כגון חוקרים ביחידה לחקירות הונאה או מדענים בזיהוי הפלילי, נועדה תוכנית הגר"ש לשפר את המשטרה על ידי הזרמת "דם חדש" למערכת ועידוד חשיבה יצירתית וחדשנית. המשטרה המשיכה להטמיע שימוש באמצעים טכנולוגיים, והייתה לאחד הגופים הראשונים בישראל שעשו שימוש במאגרי מידע ממוחשבים.

תוכנית גר"ש - מודעת דרושים, 1973.

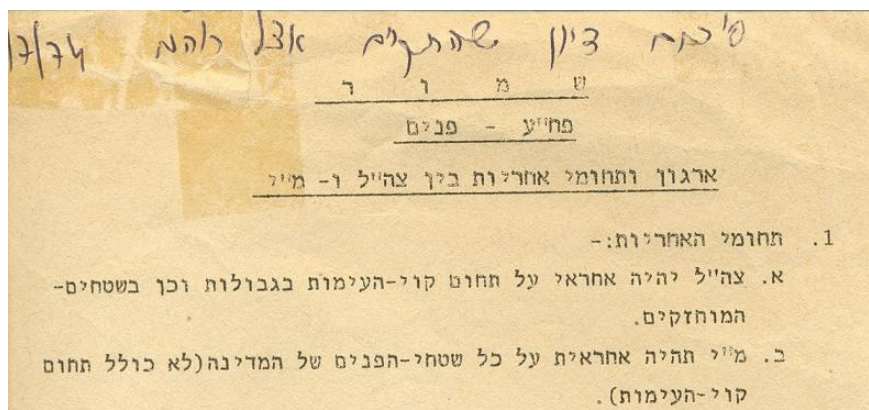
עם פרוץ **מלחמת יום הכיפורים** ב-6 באוקטובר 1973 גויסה גם משטרת ישראל למערכה. במהלך המלחמה סייעה המשטרה לצבא בגיוס אנשי מילואים וכלי רכב,

אפשרה את תנועת כוחות הצבא אל החזיתות ופעלה לשמור על הסדר הציבורי ולאפשר חיים תקינים בעורף. משמר הגבול קיבל אחריות על גזרת לחימה, עם העברת האחריות לגבול הלבנון לידי. במהלך המלחמה התמודדו יחידות משמר הגבול עם ניסיונות חוזרים ונשנים של ארגוני המחבלים הפלסטינים לפגוע ביישובי הצפון, הן

סיור מג"ב בגבול לבנון, 1974.

באמצעות חדירה לשטח ישראל והן על ידי ירי רקטות ומרגמות. הצלחת שוטרי משמר הגבול במערכה זו מנעה אבדות בקרב האזרחים וסיכלה את כוונת המחבלים להסיט כוחות צה"ל מהחזיתות האחרות.

העברת האחריות לביטחון הפנים לידי משטרת ישראל.

לאחר המלחמה חל שינוי מהותי בתפקידי משטרת ישראל. ארגוני הטרור הפלסטינים, שהתבססו בדרום לבנון, פתחו בסדרה רצחנית של התקפות כנגד אזרחי המדינה. מספרם הרב של אירועי הטרור, ובמיוחד **אסון מעלות** במאי 1974 - שבו נהרגו 22 ילדים במהלך ניסיון חילוץ כושל של לוחמי סיירת מטכ"ל - הביא את ממשלת ישראל לקבל את **החלטה 411** ולהטיל את האחריות לביטחון הפנים על משטרת ישראל. בכך הפכה המשטרה באחת ל"משטרה דו-תכליתית", שתפקידה כוללים מאז, לצד אכיפת החוק, שמירה על הסדר והכוונת התנועה, גם התמודדות נרחבת עם סוגיות של ביטחון לאומי בתוך תחומי המדינה.

מתנדבי המשמר האזרחי, 1974.

החלטת הממשלה הביאה לשינויים משמעותיים במבנה משטרת ישראל ובתפקידה. כבר ביולי 1974 הקים פיקוד המשטרה את **המשמר האזרחי**, במטרה ליצור מסגרת שתאפשר לאזרחים להשתלב בהגנה על יישוביהם מפני מחבלים. במהלך השנה הראשונה לקיומו התגייסו למשמר האזרחי כ-60,000 מתנדבים, מה שחייב את המשטרה לגייס קצינים חדשים

רבים לצורך הפעלתם. במטה הארצי הוקם **אגף שיטור וביטחון**, שלימים הפך ל**אגף המבצעים**, שתפקידו לתאם בין כל הגורמים המבצעיים. חבלני המשטרה רוכזו תחת יחידת החבלה הארצית, מה שהביא לשיפור ניכר ביכולותיהם המקצועיות ובציוד שעמד לרשותם. משמר הגבול הגדיל את מספר הפלוגות תחת פיקודו וקיבל אחריות על אבטחת מתקנים רגישים ברחבי הארץ, ובהם נמל התעופה בן-גוריון. התקפות המחבלים הביאו גם למיסוד ולהרחבת יחידה ייעודית ללוחמה בטרור במסגרת החיל - **הימ"מ (יחידה משטרתית מיוחדת)**, שהוקמה בסוף שנת 1973.

לוחמי ימ"מ באימון.

ב-30 במרץ 1976, לאחר שנים של שקט יחסי, פרצו הפגנות אלימות ורחבות היקף במגזר הערבי, במחאה על הפקעת קרקעות לטובת הרחבת העיר כרמיאל. כוחות המשטרה, שהתגלו כבלתי מספיקים להתמודדות עם המהומות, תוגברו על ידי כוחות צה"ל. עשרות שוטרים נפצעו, ומשלכוחות הביטחון לא נותרה ברירה, פתחו באש שממנה נהרגו שישה מפגינים. מאז מציין המגזר הערבי את התאריך הזה מדי שנה כ"**יום האדמה**".

בסוף 1976 סיים רוזוליו את תפקידו כמפק"ל, ו**חיים תבורי** החליף אותו כמפק"ל השישי.

שוטר באירועי "יום האדמה", 1976.

במאי 1977 התחולל, לראשונה בתולדות המדינה, מהפך פוליטי. ראש הממשלה החדש, מנחם בגין, שהאמין כי במדינה דמוקרטית על משרד הפנים להיות אחראי למשטרה, יזם את ביטול משרד המשטרה ואת הכפפת משטרת ישראל לשר הפנים יוסף בורג.

בסוף שנת 1977 נחת בישראל נשיא מצרים אנואר סאדאת, המנהיג הערבי הראשון שערך ביקור

רשמי במדינת ישראל. לקראת הגעתו הוציאה המשטרה לפועל את מבצע "שער 77". במסגרת המבצע פעלו אלפי שוטרים ומתנדבים לאבטח את הנשיא ואת פמלייתו, לשמור על הסדר הציבורי ולאפשר תנועה תקינה בדרכים.

מכוניתו של נשיא מצרים בירושלים, 1977.

גם בתחום הפלילי היו שנות השבעים שנים של פעילות קדחתנית והתחדשות. **יחידות חקירה מרכזיות (ימ"ר)** קמו בכל המחוזות, בדומה למדור המרכזי שפעל בתל-אביב. בנוסף, תוצאות מלחמת יום הכיפורים הגבירו את הביקורת הציבורית על פעילות הממשלה ואת הרגישות לפרשיות שחיתות בצמרת השלטון. במוקד המאבק בשחיתות הציבורית עמדה יחידה משטרתית חדשה - **היחידה הארצית לחקירות הונאה (יאח"ה)**. יחידה זו הביאה, באופן שהיה חסר תקדים במדינה, למעצרים ולהעמדתם לדין של אישים בכירים, חרף לחצים כבדים להימנע מחקירת החשדות נגדם.

אשר ידלין, נגיד בנק ישראל המיועד, נעצר על-ידי שוטרי יאח"ה, 1976.

במקביל התעוררו חששות מהיווצרות פשיעה מאורגנת בישראל. רשימה שהכינה המשטרה בשיתוף מס הכנסה, שכללה שמות של 11 חשודים במעורבות בפשיעה שכזו, דלפה לעיתון וחוללה סערה. הממשלה מינתה ועדת בדיקה בראשות עו"ד ארווין שמרון לבחינת קיומו של פשע מאורגן בארץ. הוועדה קבעה שאין בארץ "מאפיה" בסגנון המוכר באיטליה או בארצות הברית, אך אישרה שקיימת גרסה מקומית של פשע מאורגן - תופעה פלילית שלא הוכרה עד אז בישראל. בעקבות מסקנות ועדת שמרון הקים פיקוד המשטרה את **היחידה הארצית לחקירת פשעים** (יאח"פ, כיום יאחב"ל), שנועדה להתמחות בחקירת פשיעה חמורה.

חבלנים לצד רובוט החבלה הראשון במשטרת ישראל, סוף שנות ה-70.

צוק העיתים

בתחילת שנת 1980 נכנס **הרצל שפיר** לתפקיד המפקד"ל השביעי, לאחר שהחליף את חיים תבורי. שפיר שירת קודם לכן בצה"ל כסגן הרמטכ"ל, כאלוף פיקוד דרום וכראש אגף כוח אדם. מניסיונו הצבאי בתחומי כוח האדם והתכנון שאב שפיר השראה ליזום רפורמות מרחיקות לכת, הן במבנה המשטרה באותה העת והן בתכנון לעתיד. עד להגעתו לא היה במשטרה תהליך של תכנון רב-שנתי סדור, שמטרתו להתמודד עם אתגרים עתידיים ולהיערך לקראתם.

ביוזמת שפיר החלה המשטרה להכין את **"תוכנית תירו"ש"**, התוכנית הרב-שנתית הראשונה בתולדותיה, שבה נקבעו יעדי המשטרה לשנים 1980-1984. במהלך הכנת התוכנית נבחנו לעומק מבנה המשטרה וצורכי הציבור, ובעקבות הממצאים רוכזו כל המחלקות הקשורות בתחום כוח האדם המשטרי באגף כוח אדם, שהוקם במטה הארצי.

הממשלה אישרה מינוי שפיר כמפקד"ל המשטרה

ייכנס לתפקידו ב-1 בינואר

נאם שפיר, "דבר"

הממשלה אישרה אתמול את מינויו של האלוף הרצל שפיר לכהונת המפקד הכללי של שפיר מרת ישראל בדרגת רבניצב, המינוי ייכנס לתקפו ב-1 ביוני 1980.

שפיר השלים יוסף בורג שהביא את המינוי לאישור הממשלה א" מר דביר הערבה למפקד הפיר רש רבניצב דיים תבורי המסיים מרצונו את ימי ארבעים שנות שירות במשטרה. לדברי בורג, התמודד תבורי בהצלחה עם טו"ש

הודעה על מינוי שפיר למפקד"ל, 5 בנובמבר 1979

כהונתו של שפיר נמשכה שנה אחת בלבד. בעקבות חילוקי דעות עם שר הפנים יוסף בורג, ובשל הפרשה שנודעה בכינוי "תיק אפרסק", פיטר אותו בורג מתפקידו, ואריה איבצן מונה למפקד"ל השמיני.

בעקבות הבחינה שנערכה במסגרת תוכנית תירו"ש, הקים פיקוד המשטרה בשנת 1981 את **מחוז המרכז**, שהיה למחוז הרביעי במשטרה. הקמת המחוז נבעה מהגידול הרב באוכלוסיית המדינה, בעיקר בשטח שבין חדרה לגדרה ובשטח מחוז תל-אביב.

בשנים 1981-1982 השלימה ממשלת ישראל את מימוש סעיפי הסכם השלום עם מצרים, שכללו נסיגה מכל חצי האי סיני והריסת היישובים הישראליים שהוקמו שם. משטרת ישראל וצה"ל ביצעו את הפינוי במשותף, תוך עימותים קשים עם התושבים, בעיקר ביישובי פתחת רפיח ובראשם ימית. פינוי סיני הביא גם לשינוי במבנה המחוז הדרומי, עם ביטול היחידות שפעלו בשטח חצי האי.

פינוי ימית, 22 אפריל 1982.

המתיחות הביטחונית בגבול הצפון נמשכה לאורך כל אותן שנים, וביוני 1982 הורתה הממשלה לצה"ל להוציא לפעול את מבצע "שלום הגליל" ולטוהר את דרום לבנון מארגוני המחבלים. במסגרת המבצע תקף צה"ל גם את הצבא הסורי בלבנון, במה שהיה למלחמת לבנון הראשונה.

פינוי יחידת מרחב שלמה של משטרת ישראל בסיני, 25 אפריל 1982.

לוחמי מג"ב עם רכב שלל בלבנון, 1982.

בעקבות צה"ל נכנסו לשטח לבנון גם פלוגות משמר הגבול, שמילאו תפקידי שיטור וביטחון וסייעו בהחזרת הסדר על כנו. במהלך השעות בלבנון ספג משמר הגבול אבדות כבדות, רובן המכריע בשני האסונות שאירעו בעיר צור. האסון הראשון אירע ב-11 בנובמבר 1982 והשני ב-4 בנובמבר 1983, שניהם כתוצאה מפיצוץ מכוניות תופת על ידי מחבלים מתאבדים מארגון חזבאללה במתחם הפיקוד הישראלי בעיר. בשני הפיגועים נהרגו 51 לוחמי מג"ב, ובסך הכול נפלו 103 ישראלים מכוחות הביטחון.

בשנת 1981 הקים פיקוד המשטרה את היחידה לקשרי קהילה ומשטרה (ילק"מ), שנועדה לשפר את הקשר בין הציבור הרחב

למשטרה. הילק"מ פעלה כגוף מטה שעסק בייעוץ, בהסברה ובעבודה עם אוכלוסייה בסיכון. בכך נקבע הבסיס לתפיסה המבצעית שלימים כונתה "שיטור קהילתי".

בשנת 1985 החליף דוד קראוס את אריה איבצן ומונה למפכ"ל התשיעי. קראוס נכנס לתפקידו בשיאו של משבר כלכלי שנמשך מספר שנים, ובמהלכו הגיעה האינפלציה במשק לקצב שנתי של כ-400%. הממשלה יזמה תוכנית חירום לייצוב המשק שהתאפיינה בקיצוצי תקציב נרחבים. במסגרת תוכנית החירום הוקפאה התוכנית הרב-שנתית של משטרת ישראל, קוצץ התקציב שעמד לרשותה ובוטלה הגדלה מתוכננת של מספר השוטרים. הפגיעה בתנאי ההעסקה הביאה לצעדי מחאה מצד ארגון "נשות השוטרים".

השבבת מרחב ירקון על-ידי ארגון "נשות השוטרים", 6 נובמבר 1985.

על קשיי התקציב נוספו אתגרים מבצעיים מורכבים. בדצמבר 1987 פרצה התקוממות עממית ביהודה, שומרון ורצועת עזה. ההתקוממות, שקיבלה את הכינוי "אינתיפאדה" (התנערות), כללה הפרות סדר גדולות, שביתות מסחר והתקפות טרור רבות. ירושלים הייתה אחד ממוקדי החיכוך הקבועים, ושוטרים מכל רחבי הארץ הובאו אליה מדי יום שישי לתגבר את הכוחות שבמקום. פלוגות משמר הגבול נפרסו ברחבי יהודה, שומרון ועזה ועמדו בקו הראשון של ההתמודדות עם המתפרעים. המשטרה נערכה גם לאפשרות של הסלמה בקרב ערביי ישראל, שבתחילת האינתיפאדה קיימו מספר הפגנות והפרות סדר. בתוך כשלושה חודשים מראשית המהומות, הביאו איומים מצד ארגוני הטרור להתפטרות רובם המוחלט של השוטרים הערבים המקומיים בשטחים, ושוטרים ישראליים תפסו את מקומם - דבר שהגביר עוד יותר את העומס על המשטרה.

הפרת סדר אלימה בשכם, 1988.

האתגרים שהציבה האינתיפאדה, והחשש כי המהומות יתפשטו אל המגזר הערבי בישראל, הביאו להקמת יחידות מבצעיות חדשות שנועדו להתמחות בטיפול בהפרות סדר. תחילה הוקמה **יחידה לסדר ציבורי (יל"ס)** במרחב ירושלים, שהפכה בסוף שנות השמונים ל**יחידת סיור מיוחדת (יס"מ)**. יחידות אלה, שהוקמו בהמשך בכל המחוזות, הפכו עם הזמן למובילות בתחומים מבצעיים שונים.

לוחמי ימ"מ ב"אוטובוס האמהות".

ב-7 במרץ 1988 חדרו לישראל ממצרים שלושה מחבלים פלסטינים, אנשי פת"ח. בצומת ערוער שבנגב השתלטו המחבלים על "אוטובוס האמהות", שהסיע את עובדי הקריה למחקר גרעיני בדימונה לעבודתם - הכינוי ניתן מאחר שבאוטובוס נסעו בעיקר נשים שעבדו במשרת אם.

המחבלים דרשו לשחרר את חבריהם הכלואים בישראל, ואיימו לרצוח את הנוסעים אם לא ייענו לדרישתם. לוחמי הימ"מ שהגיעו למקום במהירות תקפו את המחבלים וחסלו אותם. הייתה זו הפעם הראשונה שבה הוטלה משימה מורכבת שכזו על הימ"מ.

מדיום חדשים למשטרת ישראל.

על אף הקשיים הרבים, השקיעה משטרת ישראל מאמצים רבים בתקופה זו בשיפור תנאי העסקת השוטרים ורווחתם. פיקוד המשטרה גיבש סולם שכר חדש שבמסגרתו הועלה שכר השוטרים והוצמד למדרגות השכר של משרתי הקבע בצה"ל. המדים הוחלפו, תוך נטישת צבע החאקי שליווה את המשטרה בארץ ישראל עוד מתקופת המנדט. צעדים נוספים שנועדו להגביר את תחושות הגאווה והשייכות בקרב השוטרים היו הקמת בית מורשת משטרת ישראל, במסגרת בית הספר הארצי שליד שפרעם, ומחלקת היסטוריה.

באפריל 1990 פרש קראוס לגמלאות, ויעקב טרנר החליף אותו כמפקח"ל העשירי.

אתגרי שלום - ומלחמה

בחג הסוכות בשנת 1990 תקפו מתפרעים פלסטינים, שנמצאו על הר הבית, את המתפללים היהודים שברחבת הכותל ואת כוח המשטרה ששהה על ההר. במהלך המהומות נפצעו שוטרים ואזרחים רבים ונקודת המשטרה בהר הבית הוחרבה. לאחר שלא נותרה כל ברירה אחרת, הורה מפקד המשטרה במקום לאנשיו לפתוח באש. הירי הרג 17 פורעים ופצע עשרות, אך הסכנה נבלמה.

לוחמי יס"מ נערכים לפרוץ להר הבית במהלך התפרעות, שנות התשעים.

ועדת בדיקה שמינתה הממשלה קבעה כי מפקד הכוח ואנשיו פעלו כשורה ואף מנעו אסון גדול יותר, אך מתחה ביקורת על אופן היערכות המשטרה למניעת אירועים מסוג זה. בעקבות מסקנות הוועדה, ובשל הפרות הסדר הקבועות בשכונות הערביות בירושלים, החליט פיקוד המשטרה להקים את **מחוז ירושלים**.

החיפוש אחר פתרונות יצירתיים לאתגרי האינתיפאדה הביא להקמת יחידות מיוחדות במשטרת ישראל. במשמר הגבול הוקמו **יחידות המסתערבים (ימ"ס)**, שפעלו באופן חשאי כנגד הטרור ביהודה, שומרון ורצועת עזה. במחוז ירושלים הוקמה **יחידת הגדעונים**, שנועדה להתמודד עם פעילות המחבלים

מעצר על-ידי מסתערבים.

ומפרי הסדר בבירה. יחידות אלה זכו להצלחות רבות שתרמו, יחד עם השב"כ וצה"ל, ללכידת עשרות מחבלים ולהריסת תשתית הטרור. בתחילת שנות התשעים ניכרה ירידה משמעותית בהיקף הפעילות החבלנית העוינת ובעוצמת הפרות הסדר, אף כי אלה לא פסקו כליל.

בינואר 1991 פרץ משבר ביטחוני נוסף, בעקבות כיבוש כווית על ידי עיראק בקיץ 1990. ב-18 בינואר, לאחר שצבאות הקואליציה בהנהגת ארצות הברית פתחו

חבלני משטרה במלחמת המפרץ.

במבצע לשחרור כווית, שיגרה עיראק טילי סקאד לעבר ערי ישראל. במשך ארבעים הימים הבאים נמשך ירי הטילים, ובמהלכם פעלה המשטרה לצד גורמי החירום האחרים להציל חיים ולשמור על החוק והסדר בעורף. משימות השוטרים בעת המלחמה היו מסוכנות ומורכבות: איתור מקומות פגיעת הטילים, בידודם, פינוי צירים לתנועת כוחות ההצלה, סיוע לאזרחים המבוהלים וטיפול בשרידי הטילים שנותרו. מתנדבי המשמר האזרחי השתלבו בפעילות המשטרתית והוכיחו שוב את חיוניותו של גוף משטרה-אזרחי זה.

טקס חנוכת משטרת התנועה הארצית, 1991.

המאבק בתאונות הדרכים קיבל משנה תוקף בשנת 1991, עם הקמת **משטרת התנועה הארצית**. יחידה זו אכפה את חוקי התעבורה בכבישים הבין-עירוניים והגבירה את הבטיחות בדרכים באמצעות מגוון רחב של כלים.

מסוק "סייפן" של היחידה האווירית.

בשנת 1992 הוקמה מחדש **יחידה אווירית** במשטרת ישראל. היחידה, שכללה בראשיתה שני מסוקים, הפכה במהירות לאחד מ"מכפילי הכוח" המרכזיים שבידי המשטרה, וסייעה ליחידות השונות במגוון רחב של משימות.

ביוני 1992 עלתה מפלגת העבודה בראשות יצחק רבין לשלטון. ממשלה זו יזמה הסכם מדיני עם אש"ף, שנחתם בספטמבר 1993. במסגרתו נקבע שישראל תיסוג מרוב שטחי רצועת עזה ומיריחו, והשלטון עבר לסמכות הרשות הפלסטינית בהנהגת אש"ף, שנטלה אחריות על הביטחון באזורים אלה. "**הסכמי אוסלו**", כפי שכונו ההסכמים, חייבו את המשטרה לפרוס מחדש את יחידותיה ביהודה, שומרון ועזה ובמרחבי התפר. נקבעו הסדרים לביצוע סיורים משותפים של שוטרים פלסטינים ושוטרי משמר הגבול, וצה"ל העביר למשמר הגבול מאות קצינים לצורך זה, שחלקם נשארו בהמשך בחיל ותרמו לחיזוקו.

תוצאות פיגוע התאבדות באוטובוס

באפריל 1993 החליף **רפי פלד** את יעקב טרנר כמפקח"ל המשטרה האחד-עשר. תקופת כהונתו של פלד חפפה את חתימת הסכמי אוסלו ותחילת יישומם.

הטרור הפלסטיני גבר במקביל לתהליך המדיני, בעיקר מצד ארגונים אסלאמיים כמו חמאס והג'האד האסלאמי, שיזמו פיגועי התאבדות בכל רחבי הארץ וגבו קרבנות רבים. גל הטרור הכבד הגביר את המחאה הציבורית כנגד הסכמי אוסלו, והשוטרים נדרשו לשמור על הסדר הציבורי בהפגנות הרבות שאורגנו.

בפברואר 1994 ביצע ברוך גולדשטיין טבח במתפללים ערביים במערת המכפלה. ועדת חקירה ממלכתית שבחנה את נסיבות המקרה המליצה על שינויים בהיערכות כוחות הביטחון במקום. בעקבות מסקנות הוועדה ולקראת העברת האחריות בחלקים מהאזור לידי הרשות הפלסטינית, הקים פיקוד המשטרה את מחוז ש"י (שומרון ויהודה) כמחוז שישי.

עומס המשימות הרב שנפל על המשטרה הביא בשנת 1993 להחלטה חסרת תקדים של ממשלת ישראל להגדיל את המשטרה באלפיים תקני שוטרים. המשטרה ערכה מבצע גיוס נרחב ומהיר שהסתיים תוך מספר חודשים.

פלד נאלץ לפרוש מתפקידו לאחר שנת כהונה אחת, בעקבות המלצת פרקליטות המדינה להעמידו לדין בחשד לקבלת טובות הנאה. **אסף חפץ** מונה לתפקיד המפקד השנים-עשר, וכבר בימיו הראשונים נדרש להתמודד עם התבצרותה של קבוצה חמושה בהנהגת הרב עוזי משולם מיהוד. חברי הקבוצה, שהתבצרו בביתו של משולם, דרשו הקמת ועדת חקירה לפרשת היעלמות ילדי עולים מתימן בשנות החמישים. המצור נמשך מספר שבועות, בסופם יצא משולם מביתו לאחר שהשוטרים שכנעו אותו לעשות כן.

מעצר הרב עוזי משולם.

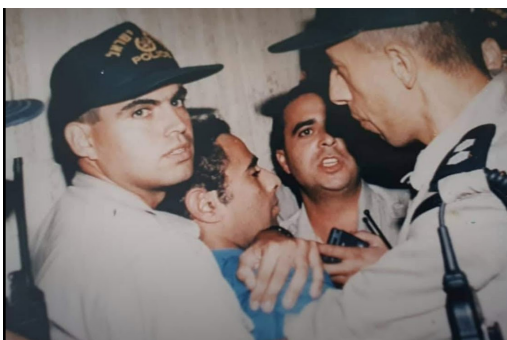

שוטרים מול הפגנה נגד הסכמי אוסלו.

רוב המתבצרים נכנעו ומסרו עצמם למשטרה, אך אחד מהם, שירה לעבר מסוק משטרתי, נורה בידי צלף ונהרג.

בספטמבר 1995 נחתם בקהיר חלקו השני של הסכם אוסלו, שקבע את פינוי ערי יהודה ושומרון וכניסת הכוחות הפלסטינים לשם. בציבור הישראלי שררה מחלוקת חריפה על ההסכם, שעבר בכנסת על חודו של קול. ההפגנות נגדו והמתח הציבורי גברו. פגיעי ההתאבדות הרצחניים שהיכו בלב הערים אילצו את המשטרה לפרוס את כוחותיה עד לקצה גבול היכולת, ובמקביל נמשכה פרישתם מחדש של כוחות משמר הגבול בהמשך להסכמים עם הפלסטינים.

במוצאי שבת, 4 בנובמבר 1995, רצח יגאל עמיר את ראש הממשלה רבין בעת צאתו מעצרת תמיכה בתהליך המדיני שנערכה בכיכר מלכי ישראל שבתל-אביב. שוטרי יס"מ ששהו בכיכר עצרו את עמיר לאחר ההתנקשות. המשטרה השתתפה בהמשך בחקירת החשודים ברצח. הלווייתו הממלכתית של רבין, שבה נכחו אישים בכירים רבים

שוטרי יס"מ עוצרים את יגאל עמיר.

מרחבי העולם, חייבה את הוצאתו לפועל של אחד ממבצעי האבטחה המורכבים בתולדות משטרת ישראל, שבו נטלו חלק אלפי שוטרים מכל רחבי הארץ.

בבחירות לכנסת ולראשות הממשלה שנערכו במאי 1996 התחולל מהפך פוליטי נוסף, ובעקבותיו קמה ממשלת ליכוד בראשות בנימין נתניהו. בספטמבר 1996 ניצלו הפלסטינים את פתיחת הפתח הצפוני ב"מנהרת החשמונאים" הסמוכה להר הבית כעילה להתקפות חסרות תקדים כנגד ישראל. במהלך האירועים ירו שוטרים פלסטינים לראשונה לעבר כוחות צה"ל ומשמר הגבול. במשך שלושה ימי קרבות נהרגו 15 לוחמים, שניים מתוכם שוטרי מג"ב. מספר שבועות לאחר מכן חודש

לווית ראש הממשלה יצחק רבין ז"ל.

התהליך המדיני, ונחתם הסכם שבמסגרתו פינתה ישראל את רוב העיר חברון ושמרה בידה רק את אזור הרובע היהודי ומערת המכפלה.

לוחמות ראשונות במשמר הגבול, 1996.

בפברואר 1996 החלה במשמר הגבול הכשרת שוטרות בשירות חובה לתפקידי לחימה. הלוחמות הוכשרו במקביל ללוחמים, תוך עמידה בכל הדרישות המבצעיות משוטרי בחיל, ובהמשך התקדמו לתפקידי פיקוד וקצונה. בכך הפכה משטרת ישראל לארגון הביטחוני הראשון שהציב נשים בתפקידי לחימה.

במקביל לעיסוק בביטחון הפנים נמשך העיסוק בשיטור הקלאסי. המפכ"ל חפץ יזם את גיבוש מודל "השיטור הקהילתי" ואת הקמת היחידה לשיטור קהילתי

שיטור קהילתי: פעילות עם ילדי עולים מאתיופיה.

בשנת 1995. מהלך זה נועד לחזק את הקשר הישיר בין המשטרה לקהילה שבקרבה היא פועלת, ובדרך זו להגביר את רמת הביטחון האישי ולשפר את השירות לאזרח.

בשנת 1997 סיים חפץ את כהונתו, ויהודה וילק החליף אותו כמפכ"ל השלושה-עשר. ראשית כהונתו של וילק התאפיינה בשיפור במצב ביטחון הפנים, שאפשר למשטרה

לרכז מאמצים במענה לבעיית הפשיעה הפלילית. המשטרה הקימה מספר יחידות ומערכים שהתמחו בטיפול בפשעים מסוגים מסוימים. פיקוד המשטרה ריכז את תחום המודיעין המשטירתי באגף המודיעין, שהוקם בשנת 1997. יחידת

חקירות ארצית חדשה, יחידת איתור גניבות רכב (אתג"ר), הוקמה להילחם בתופעת גניבות הרכב, שהפכה ל"מכת מדינה" בעקבות הסכמי אוסלו. משמר הגבול הקים חמש יחידות ייעודיות לטיפול בפשיעה פלילית, שפעלו תחת פיקוד המחוזות השונים. בתחום החקירות החלה המשטרה להסמך חוקרים המתמחים בעבירות מחשב ובעבירות אלימות במשפחה, על מנת לשפר את ההתמודדות עם תחומי פשיעה אלה.

יחידת האופנוענים של מחוז ירושלים, שנועדה להגיב במהירות לאירועי טרור.

יחידות קיימות הושפעו אף הן מהשינוי בסדר העדיפויות המשטירתי. בעקבות הופעת פשיעה מאורגנת שמקורה במדינות ברית המועצות לשעבר, ארגן פיקוד המשטרה מחדש את היחידה הארצית לחקירת פשעים ושינה את שמה ליחידה הארצית לחקירות פשיעה חמורה ובין-לאומית (יאחב"ל). היחידה הארצית לחקירות הונאה ניהלה בתקופה זו חקירות רגישות שבמהלכן הובאו לחדרי החקירות פוליטיקאים בכירים, כולל שרים וראשי ממשלה.

אכיפת חוקי התעבורה באמצעים טכנולוגיים.

בשנת 1997 הקים פיקוד המשטרה את **אגף התנועה**, מתוך הכרה בצורך לשפר את ההתמודדות עם תאונות הדרכים. האגף קיבל את האחריות למערך התנועה הפרוס ביחידות המשטרה השונות, כמו גם למשטרת התנועה הארצית.

הנשיא עזר ויצמן מבקר במשטרת ישראל.

שוטרים ומפגינים חרדים ברחוב בר-אילן בירושלים, שנות ה-90.

מול ארגוני טרור ופשיעה

הרגיעה היחסית שאפיינה את סוף שנות התשעים נפסקה באחת, והאלף החדש נפתח בהתדרדרות חמורה במצב הביטחון. ביולי 2000 התקיים משא ומתן בין ממשלת ישראל לרשות הפלסטינית בקמפ-דיוויד, בניסיון להגיע להסדר קבע. המשא ומתן נכשל בעקבות סירובו של ערפאת להצעות ממשלת ישראל, ובמיוחד לדרישתה להכריז על סיום הסכסוך כתנאי להסכם. מנגנוני המודיעין הישראליים צברו ידיעות שלפיהן הרשות הפלסטינית מתכוונת לפתוח בעימות אלים כנגד ישראל.

בסוף ספטמבר 2000 פתחו הפלסטינים בגל התקפות אלימות בירושלים, כשביקורו של יושב ראש האופוזיציה, אריאל שרון, בהר הבית שימש להם כעילה. במהלך האירועים נאלצו שוטרים להשתמש בנשק חם על מנת לבלום את הפורעים. בתחילת אוקטובר החלו התפרעויות אלימות המלוות בירי בכל רחבי יהודה, שומרון ועזה - אירועי "גאות ושפל". המהומות התפשטו ליישובים ערביים בתחומי הקו הירוק והעמידו את משטרת ישראל בפני מצב חסר תקדים: מתפרעים אלימים חסמו דרכים

שוטרים במהלך אירועי אוקטובר בירושלים.

מרכזיות במדינה וידו אבנים ובקבוקי תבערה לעבר השוטרים. פורעים רצחו את בכור ג'אן, אזרח שנסע על כביש חיפה-תל אביב. במהלך האירועים ירו שוטרים על 13 מן המתפרעים והרגו אותם. בעקבות המהומות, שכונו "אירועי אוקטובר", קמה ועדת חקירה בראשות השופט תיאודור אור. הוועדה קבעה שמספר מפקדים שגו בשיקול דעתם ושעל המשטרה היה להצטייד מבעוד מועד באמצעים לא-קטלניים לפיזור הפרות סדר אלימות.

בינואר 2001 סיים וילק את שירותו במשטרה, ושלמה אהרונישקי מונה למפק"ל הארבעה-עשר.

אירועי "גאות ושפל" שינו את תבניתם והפכו ל"אינתיפאדה השנייה", מתקפת טרור רצחנית ומתמשכת מצד הארגונים הפלסטינים. במהלך השנים הבאות נרצחו מאות ישראלים בעשרות פיגועים קשים, רובם פיגועי התאבדות, בכל רחבי הארץ. שוטרי משטרת ישראל ומשמר הגבול, לצד המתנדבים הרבים, עמדו בקו החזית מול המחבלים, הן ביהודה ושומרון והן בערים שאליהן הסתננו. במשך חודשים ארוכים פעלה המשטרה במתכונת חירום, כאשר כוחותיה פרוסים עד לקצה גבול היכולת. שוטרים רבים נפגעו במהלך המלחמה בטרור הפלסטיני, חלקם בעומדם פיזית בדרכם של מחבלים מתאבדים.

חבלני משטרה מטפלים באוטובוס שמחבל מתאבד פוצץ בירושלים, 2003.

מתקפת הטרור הגיעה לשיאה הרצחני במרץ 2002. במהלך חודש זה נרצחו 105 אזרחים ו-26 חיילים נהרגו ברצף של פיגועים. בליל הסדר התשס"ב, 27 במרץ 2002, מחבל מתאבד פוצץ את עצמו במלון פארק ורצח 30 יהודים שחגגו בחיק משפחותיהם. יומיים אחר-כך יצא צה"ל למבצע "חומת מגן", ולאחריו, ב-22 ביוני, למבצע "דרך נחושה", במטרה לפגוע בתשתית הטרור ביהודה ושומרון ולהשיב את הביטחון לתושבי ישראל. משטרת ישראל נטלה חלק פעיל ומשמעותי במבצעים אלה, תוך שיתוף פעולה הדוק עם ארגוני הביטחון האחרים. בעקבות המבצעים צומצם טרור המתאבדים באופן משמעותי.

באוגוסט 2004 סיים אהרונישקי את כהונתו, ומשה קראדי, המפכ"ל החמישה-עשר, החליף אותו.

בהתאם להחלטת ממשלה שהתקבלה בשנת 2004 ואושרה בכנסת, ביצעו משטרת ישראל וצה"ל באוגוסט 2005 את "תוכנית ההתנתקות" - פינוי רצועת

פינוי ספרי התורה מבית הכנסת בעצמונה במהלך ההתנתקות.

עזה והעברת השליטה המלאה בה לידי הפלסטינים. המשטרה התמודדה עם המחאה הציבורית כנגד התוכנית והיוותה את המעגלים הפנימיים בפינוי המתיישבים הישראליים מבתיהם. במסגרת התוכנית פונו עשרים ואחד יישובי חבל עזה וארבעה יישובים בצפון השומרון. המבצע, שדרש רגישות רבה, הסתיים ללא נפגעים.

במסגרת ארגון מחדש של תחום הכליאה בישראל, החליטה הממשלה לרכז את תחומי הכליאה וליווי העצורים והכלואים במסגרת שירות בתי הסוהר (שב"ס). ביישום ההחלטה במהלך 2005 ו-2006 העבירה משטרת ישראל לידי שב"ס את מתקני המעצר שלה ואת תחום ליווי העצורים לבתי המשפט.

תיעוד זירת פגיעה בחיפה במלחמת לבנון השנייה.

ב-12 ביולי 2006 פרצה **מלחמת לבנון השנייה**, שנמשכה 34 ימים. ארגון חיזבאללה ירה במהלכה למעלה מארבעת אלפים רקטות

לעבר חלקה הצפוני של ישראל. במשך שלושים וארבעת ימי הלחימה פעלה המשטרה ביישובים המופגזים, סיפקה סיוע חיוני לאזרחים וטיפלה במוקדי הפגיעה. המשטרה פעלה לשמירה על הסדר הציבורי במגזר הערבי וביהודה ושומרון, ולאחר המלחמה המשיכו חבלני משטרת ישראל לטפל בשרידי תחמושת שנותרו בשטח.

מספר החקירות הפליליות בעלות אופי ציבורי גדל מאוד בעשור הראשון של המאה העשרים ואחת, הן בהקשר של ארגוני פשיעה גדולים שאליומותם הגיעה לשיאים חדשים, והן בהקשר של הון ושלטון. על אף הלחצים הכבדים, הצליחו

בלש מחפש בבית חשוד.

חוקרי המשטרה להביא להעמדתם לדין ולהרשעתם של שרים מכהנים בשל עבירות שונות.

בפברואר 2007 הגישה ועדת בדיקה בראשות השופט זיילר את מסקנותיה בנוגע לטיפול משטרת ישראל ופרקליטות המדינה במשפחת פריניאן, שנחשדה כארגון פשיעה. מסקנות הוועדה כללו

ביקורת נוקבת על קראדי, שהחליט להתפטר. בעקבות התפטרותו מינתה הממשלה את דודי כהן למפק"ל השישה-עשר.

מתוך רצון לשפר את יכולת המשטרה להתמודד עם הפשיעה המאורגנת, איחד פיקוד המשטרה בשנת 2005 את אגפי החקירות והמודיעין לאגף אחד

מטה יחידת להב 433.

- אגף החקירות והמודיעין (אח"ם). בתוך אגף זה הוקמה בשנת 2008 יחידת להב 433, שאיחדה את ארבע יחידות החקירה הארציות ואת יחידת הגדעונים. מאז הקמתה מהווה להב 433 את חוד החנית של משטרת ישראל בתחום הלחימה בפשיעה החמורה והמאורגנת.

מספרם הגדל של מהגרים בלתי חוקיים השוהים בארץ ללא רישיון עבודה הביא את הממשלה להקים זרוע אכיפה במסגרת משטרת ישראל. בשנת 2002 הוקמה משטרת ההגירה, שפעלה בשיתוף פעולה עם מינהל האוכלוסין במשרד הפנים. לאחר כשבע שנות פעילות, החליטה הממשלה לרכז את כל הפעילות בתחום זה במשרד הפנים, ומשטרת ההגירה פורקה ביולי 2009.

תחום פשיעה נוסף שנקשר בתופעת ההסתננות היה הסחר בבני האדם. התפרקות ברית המועצות והמשבר הכלכלי במדינות מזרח אירופה פיתו נשים רבות מארצות אלה לעזוב את בתיהן לצורך מה שחשבו שיהיה עבודה במערב. במקרים רבים אולצו נשים אלה, לאחר שהוברחו למדינות המערב ולישראל בכלל זה, לעסוק בזנות, והפכו לרכושם של ארגוני הפשיעה שהבריחו אותן. משטרת ישראל, יחד עם משרד הפנים ופרקליטות המדינה, הובילה את המאבק בתופעה באמצעות פעילות מודיעינית ומבצעית. פעילות יחידות המשטרה והחמרת העונשים שאפשרו שינויים בחקיקה הביאו לירידה משמעותית בהיקף פשיעה מחפירה זו.

יישום ההסכמים עם אש"ף הפך את רצועת עזה למקלט לארגוני הטרור הפלסטינים, שבנו בה תשתית צבאית מורכבת תוך התמקדות במערכות נשק שנועדו לפגוע בעורף מדינת ישראל מרחוק. ירי פצצות מרגמה ורקטות מהרצועה לעבר יישובים ישראליים החל בסוף שנת 2000 והתגבר משמעותית לאחר מימוש תוכנית ההתנתקות בקיץ 2005. תפיסת השלטון ברצועה על ידי חמאס בקיץ 2007 הביאה להחרפה נוספת בירי, שגרמה לצה"ל לצאת ב-27 בדצמבר 2008 למבצע "עופרת יצוקה". במהלך עשרים

חבלן מטפל ברקטת "קסאם" שחמאס ירה מעזה במהלך מבצע "עופרת יצוקה", דצמבר 2008.

ואחד ימי המבצע ירו ארגוני הטרור מאות רקטות ופצצות מרגמה לעבר יישובי הדרום, בעיקר לכיוון אשקלון ואשדוד. המשטרה תגברה את יחידותיה באזור, הגיעה לכל אתרי הפגיעה ופעלה יחד עם גורמי החירום האחרים למזעור הנזק ולסיוע לאוכלוסייה האזרחית.

מרכז הפיקוד של מחוז צפון בשריפה בכרמל, דצמבר 2010.

העשור הראשון של המאה העשרים ואחת הסתיים באסון חריג שגרר מבצע משטרתי רחב היקף. ב-2 בדצמבר 2010 פרצה שריפה ביערות הכרמל, סמוך לעוספיה, והתפשטה במהירות. שירות בתי הסוהר החליט לפנות את כלא דמון, ובמהלך הפינוי נלכד באש אוטובוס של צוערי קורס הקצינים של שב"ס ושני רכבי המשטרה שליוו אותו. ארבעים וארבעה בני אדם נהרגו, ובהם צוערי השב"ס, כבאים ושלושה קציני משטרה. במשך ארבעת הימים הבאים, עד לכיבוי השריפה, פיקדה משטרת ישראל על המאמץ המשותף של כוחות הכיבוי וההצלה. המשטרה הוציאה לפועל במהלך השריפה את מבצע פינוי האוכלוסייה הרחב ביותר בתולדות המדינה עד אז.

בחודש מאי 2011 סיים כהן את כהונתו, ויוחנן דנינו מונה למפקח"ל השבעה-עשר. עם כניסתו לתפקיד יזם דנינו את "תוכנית המפנה" - שורה של רפורמות מקיפות במבנה המשטרה ובאופן פעולתה, שנועדה לחזק את יכולות משטרת ישראל

ניידת סיור רב-תכליתית, 2011.

ולשפר את השירות לאזרחי המדינה. פיקוד המשטרה הקים מחוז שביעי - מחוז חוף, בשטח שהשתייך עד אז למחוז הצפוני - ואיחד את אגף הקהילה והמשמר האזרחי עם אגף המבצעים. דנינו חיזק את יחידות השטח בתקנים רבים והקים יחידות ומערכים חדשים שנועדו לענות על הצרכים המשתנים.

בין אלה ראויים לציון מערך השיטור העירוני, שנועד לחזק את המענה לעבירות הפוגעות באיכות חיי האזרחים בשיתוף הרשויות המקומיות, ויחידות ייעודיות שהמשטרה הקימה לטיפול במוקדי פשיעה בולטים, כגון אזור התחנה המרכזית הישנה בתל-אביב.

המאבק בפשיעה הכלכלית ובעבירות שחיתות ציבורית נמשך במשנה מרץ. חוקרי המשטרה הגישו כתבי אישום כנגד נשיא המדינה לשעבר משה קצב וכנגד ראש הממשלה לשעבר אהוד אולמרט. שני המשפטים הסתיימו בהרשעת הנאשמים ובכליאת נשיא וראש ממשלה לשעבר - תוצאה חסרת תקדים בתולדות המדינה. המאבק בפשיעה המאורגנת המשיך אף הוא לצבור תאוצה. המשטרה חיזקה את שיתוף הפעולה עם גורמי אכיפה נוספים כגון רשות המיסים והפרקליטות, ושיפרה את התיאום עם משטרות זרות. מהלכים אלה הביאו לכליאת רבים מראשי ארגוני הפשיעה.

בחזית הדרומית שבו ארגוני הטרור הפלסטינים להפגז את יישובי הדרום, לאחר שהפרו את הרגיעה שהשיג מבצע "עופרת יצוקה". במהלך שנת 2012 תקפו המחבלים את ישראל מאות פעמים בירי רקטות ומרגמות. ב-14 בנובמבר 2012 פתח צה"ל במבצע "עמוד ענן", שכלל הפצצת יעדי טרור רבים ברצועת עזה. במהלך השבוע שנמשך המבצע ירו הפלסטינים אלפי פצצות מרגמה ורקטות, לראשונה גם לכיוון גוש דן וירושלים.

צילום: חטיבת דובר המשטרה

השקט בדרום נמשך זמן קצר בלבד. ב-12 ביוני 2014 חטפו מחבלי חמאס את גיל-עד שער, נפתלי פרנקל ואייל יפרח ורצחו אותם. צה"ל ומשטרת ישראל יצאו למבצע "שובו אחים" במטרה להשיב את

שוטר ומשגר "כיפת ברזל" במבצע "עמוד ענן", 2014.

החטופים, ובמהלכו פתחו ארגוני הטרור בירי רקטות מעזה. ממשלת ישראל הגיבה ב-8 ביולי בהוראה לצה"ל לפתוח במבצע "צוק איתן", שנועד לפגוע בארגוני הטרור ברצועה. המערכה נמשכה כשבועה שבועות ולוותה בירי הכבד ביותר עד אותה עת לעבר עורף מדינת ישראל. שוטרי משטרת ישראל עמדו שוב בקו החזית, לצד ארגוני החירום וההצלה.

בתחילת שנת 2015 עבר מערך ההדרכה במשטרת ישראל מהפכה, עם פתיחת המכללה הלאומית לשוטרים סמוך לעיר בית שמש. המכללה החליפה עשרים ואחד ספר מקצועיים ויחידתיים שפעלו ברחבי הארץ והפכה למרכז להכשרת שוטרים בכל הדרגים, התפקידים ותחומי ההתמחות. מתכנניה שמו דגש על שימוש בטכנולוגיות מתקדמות ועל יצירת סביבת למידה איכותית.

טקס ברחבה המרכזית של המכללה הלאומית לשוטרים.

דנינו סיים את כהונתו ב-1 ביולי 2015 מבלי שמינו לו מחליף, אירוע חסר תקדים בתולדות המשטרה. ניצב **בנצי סאו**, מפקד מחוז תל-אביב, מונה לממלא מקום המפק"ל ועמד בראש המשטרה במשך חמישה חודשים. בתקופה זו בחן השר לביטחון פנים גלעד ארדן מועמדים לתפקיד מחוץ לשורות המשטרה.

בספטמבר 2015 פתחו הפלסטינים בגל טרור שהתאפיין בהתקפות של "המחבל הבודד" - פורע ללא שיוך ארגוני ברור וללא תכנון מורכב מבעוד מועד. הפיגועים בוצעו בעיקר במרכזי הערים, תוך שימוש בכלי נשק מאולתרים כגון סכינים וכלי רכב, ועשרות אזרחים ישראלים נפצעו. המשטרה היוותה את קו ההגנה האחרון מפני האויב: שוטרים עצרו בגופם עשרות מחבלים והצילו נפשות רבות. במסגרת המאבק בגל הטרור גייסה המשטרה לראשונה את לוחמי המילואים של משמר הגבול באמצעות צווי חירום.

משטרה בעין הסערה

ב-3 בדצמבר 2015 נכנס רוני אלשיך לתפקיד המפכ"ל השמונה-עשר, לאחר שנים ארוכות בשירות הביטחון הכללי. עם כניסתו לתפקיד הציג אלשיך את חזונו לחיזוק המשטרה ושיפור יכולותיה, במיוחד בתחום השיטור הקלאסי. לשם כך, הוביל אלשיך רפורמה

במבנה הארגון, שבין היתר כללה הקמה של **אגף ההדרכה ומנהלת לשיפור השירות** במגזר הערבי. יוזמות נוספות כללו את תוכנית "אמו"ן" (אסטרטגיית מניעה ומיקוד ניהולי), שנועדה למקד את עבודת המשטרה במענה לצרכים של האזרח הרגיל, לצד המשך הפעילות המשטרתית נגד עבריינות ותופעות פליליות. בין היתר, כללה התוכנית הפעלת

שוטרי הסיור הרגלי של מחוז תל-אביב.

שוטרים בסיור רגלי בחלק מהאזורים העירוניים, מעין חזרה לשיטור המקופים של שנות השישים. צעד נוסף, שנועד לחזק את הקשר בין המשטרה והקהילה, היה הקמת תנועת הנוער "שחקים", שפועלת ברחבי הארץ.

אירוע של תנועת הנוער "שחקים".

בדצמבר 2016 פתחה המשטרה בחקירה פלילית נגד ראש הממשלה בנימין נתניהו, בחשד לקבלת טובות הנאה מאנשי עסקים. החקירה התקיימה בליווי פרקליטות המדינה והביאה להגשת כתב אישום נגד ראש הממשלה בשנת 2019. המשפט נפתח בשנת 2020 ועודנו מתנהל בבית המשפט המחוזי בירושלים בשעת כתיבת שורות אלה (מרץ 2026).

מחאה נגד הממשלה בתל-אביב, 2019.

הגשת כתב האישום הציתה מחאה ציבורית רחבת היקף ומאורגנת היטב, שדרשה כי ראש הממשלה יתפטר מתפקידו. המחאה חייבה את משטרת ישראל להשקיע כוח אדם ומשאבים רבים כדי לשמור על הסדר הציבורי, תוך הבטחת הזכות הדמוקרטית למחות. עם זאת, מעת לעת נדרשו השוטרים להתמודד עם הפרות סדר ואלימות מצד המוחים.

עם סיום כהונתו של אלשיך התקשה השר לביטחון פנים, גלעד ארדן, למנות

שוטר בקלפי, 2019.

לו מחליף קבוע. ניצב **מוטי כהן**, מפקד המחוז הדרומי, מונה לממלא מקום המפכ"ל ונכנס לתפקידו ב-4 בדצמבר 2018. כהן מילא את תפקידו במשך כשנתיים, שבהן הייתה המשטרה שרויה באי-ודאות לגבי מינוי מפכ"ל.

המצב הפוליטי בישראל, שפרץ בעקבות קיום הליך פלילי נגד ראש ממשלה מכהן, התדרדר למשבר חסר-תקדים. הבחירות לכנסת ה-21, שנערכו

באפריל 2019, הסתיימו מבלי שמי מהמועמדים יכול היה להרכיב ממשלה. משום כך, נערכו בחירות חדשות בספטמבר של אותה שנה. אחרי ששוב לא עלה בידי איש מנבחרי הציבור לגבש קואליציה, יצאה שוב ישראל לבחירות. אי-היציבות הפוליטית הפכה לקבועה: מתחילת המשבר ועד לשנת 2022 היו במדינה חמש מערכות בחירות.

המשבר הפוליטי השפיע באופן משמעותי על המשטרה. העדר תקציב מדינה לאורך זמן הקשה על היכולת לרכוש אמצעים וציוד ולבצע תכנון רב-שנתי, בזמן שאירועי המחאה הרבים ומערכות הבחירות החוזרות ונשנות הטילו מעמסה כבדה על יחידות המשטרה.

בשנת 2019 החריף עימות בין קהילת יוצאי אתיופיה למשטרה, על רקע טענות בני הקהילה להפליה ולאלימות משטרתית שכוונה נגדם. ב-1 ביולי פרצו בחיפה ובקריית הפגנות והפרות סדר, על רקע מותו של צעיר ממוצא אתיופי, שנורה על ידי שוטר אחרי שסיכן אותו ואת משפחתו. למוחרת התרחבה המחאה והקיפה אלפים רבים מבני הקהילה. המוחים חסמו כבישים מרכזיים ברחבי המדינה ובכמה מקרים התפרעו, גרמו לנזק וסיכנו חיי אדם. באותו יום נפצעו כ-80 איש, מהם 47 שוטרים.

עבודת משטרה בזמן מגפת הקורונה, 2020.

בסוף שנת 2019 החל אגף המבצעים של המשטרה להיערך לאיום חדש: נגיף לא-מוכר, שהופיע בסין. מידע על אודות נגיף הקורונה (Covid-19) החל להגיע לארץ זמן קצר לאחר התפרצות המחלה בסין. משטרת ישראל החלה

בהיערכות מקדימה לאפשרות של התפרצות מגפה בישראל, מספר חודשים לפני שהנגיף אותר בארץ. במרץ 2020 אובחנו בישראל מקרים ראשונים של המחלה, שהתפשטה במהירות רבה, בדומה לשאר העולם. מאחר שמדובר היה במחלה לא-מוכרת ונעדרת חיסון, גרמה ההתפרצות לבהלה רבה בעולם ובישראל. הממשלה תיקנה תקנות חירום, במטרה להאט את קצב ההדבקה ולבודד את החולים. האחריות לאכיפת התקנות הוטלה בעיקר על משטרת ישראל.

אכיפת סגר קורונה ביפו, אפריל 2020.

במהלך תקופת המגפה, אכפו השוטרים והשוטרות את צווי הקורונה. אלה כללו הטלת סגרים, שהגבילו מאוד את חופש התנועה, פיקוח על חולים ומבודדים, איסור על התקהלויות והחובה לעטות מסכות. את כל אלה ביצעו אנשי המשטרה כאשר הם בעצמם שרויים בחוסר ודאות ותוך חשיפה לאפשרות של הידבקות. בחודשים הראשונים גרם קצב ההדבקה המהיר לפגיעה קשה ביכולתן של יחידות משטרה לפעול, כאשר שוטרים רבים בהם חלו בו-זמנית.

לאתגר האכיפה נוסף הצורך להתמודד עם קבוצות באוכלוסייה שהתנגדו בחריפות להגבלות. חלקים מהחברה החרדית חששו מהשבתת לימוד תורה; במגזר הערבי היו מי שראו בסגר אמצעי מגביל; וקבוצות שהתנגדו לממשלה טענו כי ההגבלות נועדו להפריע לפעילותן. המשטרה נדרשה לאזן בין הזכות הדמוקרטית למחות לבין ההגנה על הציבור מפני הנגיף. חרף הקשיים, תרמה פעילות השוטרים באופן משמעותי לכך שישראל רשמה בחודשים הראשונים, בטרם פותח חיסון, את אחד משיעורי ההתפשטות הנמוכים בעולם.

בסוף שנת 2020 סיים כהן את תפקידו, ומפקד משמר הגבול, ניצב יעקב (קובי) שבתאי, מונה למפקד"ל התשעה-עשר.

עם כניסתו לתפקיד יזם שבתאי שורה של מהלכים להתמודדות עם הפשיעה במגזר הערבי, ובפרט עם עבירות הקשורות בהחזקת אמצעי לחימה בלתי חוקיים. לשם כך הפעילה המשטרה יכולות ואמצעים שונים, ובכלל זה יחידות מג"ב.

בל"ג בעומר תשפ"א, 30 באפריל 2021, התרחש אסון במהלך הילולת הרשב"י במירון. כתוצאה מהדוחק באחד המעברים נהרגו 45 בני אדם ועשרות נוספים נפצעו. האסון הביא להקמת ועדת חקירה ממלכתית, תחילה בראשות השופטת בדימוס מרים נאור ובהמשך בראשות השופטת בדימוס דבורה ברלינר. הוועדה הטילה את האחריות לכשלים על מספר בכירים בממשלה ועל גורמים ברשויות המדינה, ובכלל זה מספר קציני משטרה. בעקבות האסון קידמה המשטרה את הסדרת האתר וקבעה יחד עם הגורמים שמינתה הממשלה לאחראים על ההילולות הבאות סייגים למספר הנוכחים בכל רגע נתון.

כוח מג"ב באירועי "שומר החומות", 2021.

ב-9 במאי 2021 פרצו הפגנות סוערות במזרח ירושלים על רקע פינוי תושבים ערביים מבתים בשכונת שיח' ג'ראח. למחרת, ביום ירושלים, ירה ארגון הטרור חמאס רקטות לכיוון ירושלים ובהמשך גם לאזורים נרחבים במרכז המדינה ובדרומה. ישראל הגיבה במבצע צבאי, "שומר החומות", שנועד לפגוע ביכולות ארגוני הטרור ולהרתיעם ממהלכים דומים בעתיד.

מעצר חשוד במהלך אירועי "שומר החומות".

במקביל לירי מהרצועה פרוצדורות אלימות ביישובים במגזר הערבי, בערים המעורבות ובכבישים סמוכים. ערבים תקפו יהודים בלוד, בעכו, ברמלה, ביפו ובמקומות נוספים, ואף רצחו שניים מהם. בימים הראשונים התקשה סדר הכוח שעמד לרשות המשטרה לעמוד בהיקף האירועים, אולם לאחר

תגבור הכוחות הצליחה המשטרה להשיב את הרגיעה. כלקח מהעבר, נמנעו השוטרים מהפעלת כוח קטלני והתמקדו במעצר חשודים, מה שאפשר לסיים את האירועים במהירות יחסית.

לוחמות במשמר הלאומי שבמג"ב.

רצף האירועים הביטחוניים, מ"צוק איתן" ועד ל"שומר החומות", חייב את המשטרה להפיק לקחים ולהיערך לאתגרים מורכבים בתחום ביטחון הפנים, שחרגו מאירוע טרור בודד, חמור ככל שיהיה. משום כך, חיזקה המשטרה את יחידותיה המיוחדות והארציות שמתמחות בלוחמה בטרור, והקימה נוספות. ביוני 2022 הגיע תהליך זה לשיא, עם הקמתו הרשמית של **המשמר הלאומי** במסגרת משמר הגבול, ככוח מבצעי איכותי, לטיפול באירועי טרור, בהפרות סדר חמורות, בפשיעה קשה ובמצבי חירום.

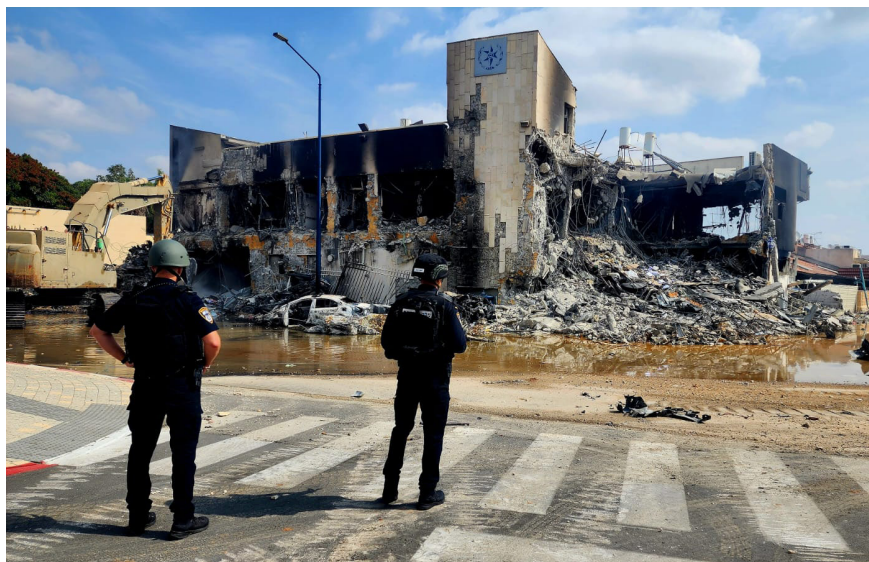
מגינים ראשונים

בבוקר שמחת תורה תשפ"ד, 7 באוקטובר 2023, תקפו ארגוני הטרור ברצועת עזה את מדינת ישראל. ההתקפה, שחמאס תכנן בדקדקנות רבה, כללה ירי של אלפי רקטות וחדירות אלפי מחבלים לבסיסי צה"ל וליישובים בנגב המערבי. גבורתם של החיילים המופתעים לאורך גבול הרצועה לא הצליחה לבלום את האויב, שהשתלט על מספר יישובים וביצע פשעי מלחמה מזוויעים, שהדעת מתקשה להכיל. באותו היום רצחו המחבלים יותר מ-1,200 נשים, גברים וילדים, וחטפו לרצועת עזה יותר מ-250 בני אדם במטרה להחזיקם כבני ערובה.

שוטרים ושוטרות בזמן הלחימה בעיר אופקים, 7 באוקטובר 2023.

בקו הראשון, לצד חיילי צה"ל, עמדו לוחמי כיתות הכוננות ביישובים וכן שוטרים ושוטרות מהמחוז הדרומי - שהיו במשימה באזור או שהתגוררו ביישובים שהותקפו. על אלה נוספו שוטרי היחידות המיוחדות והארציות של המשטרה ומשמר הגבול: ימ"מ, החטיבה הטקטית והחטיבה לבט"פ, מתפ"א, יחידה 33, יחידת יואב של המחוז הדרומי ויחידות המסתערבים. יחידות אלה היו הכוחות המאורגנים הראשונים שהגיעו לזירה, ולחימתן - לצד שוטרי ולוחמי מג"ב של המחוז הדרומי ומכל הארץ - תרמה לבלימת האויב, צמצמה את הנזק שגרם וסיכלה רבות מתוכניותיו לחדור לעומק המדינה. משטרת ישראל שילמה מחיר כבד: 58 שוטרים נפלו באותו יום ומאות נוספים נפצעו.

תחנת המשטרה בשדרות בתום הלחימה, 8 באוקטובר 2023.

במקביל לקרבות ההגנה בדרום, פרסה המשטרה כוחות רבים ברחבי הארץ, מחשש להתקפות בגזרות נוספות. לוחמי ולוחמות מג"ב ויס"מ, לצד השוטרים והשוטרות בתחנות, נערכו לאפשרות שמחבלים יחדרו לעומק המדינה, כמו גם לאפשרות של פעילות עוינת במקומות נוספים.

פריטי ציוד משטרת, שנמצאו באתר מסיבת "נובה" בחניון רעים.

באותה שבת שחורה החל אגף החקירות והמודיעין במשימת זיהוי החללים - קורבנות הטבח. אנשי האגף, יחד עם רבני המשטרה ושוטרים ושוטרות מיחידות נוספות, פעלו בתחנת ריכוז החללים בבסיס "שורה" של הרבנות הצבאית, במרכז המידע למשפחות בלהב 433, במעבדות הזיהוי הפלילי ובמכון לרפואה משפטית כדי לזהות את החללים ולהביאם לקבורה, לתת מענה לבני המשפחות ולברר מה עלה בגורלם של נעדרים. למרות התנאים המאתגרים, הצליחו חוקרי המשטרה לזהות את כל הקורבנות תוך חודשים ספורים - הישג חסר תקדים בעולם באירוע בהיקף שכזה.

יחידת להב 433 קיבלה את האחריות לחקור את פושעי המלחמה, המחבלים הפלסטינים

שביצעו את הטבח בנגב המערבי. חוקרי היחידה עשו לילות כימים כדי לגבש תשתית ראייתית נגד הרוצחים, במטרה שהצדק ייעשה.

ימים ספורים אחרי טבח שבעה באוקטובר התרחבה המלחמה, כשארגון הטרור חיזבאללה תקף את ישראל. זירות נוספות נפתחו ומדינת ישראל מצאה את עצמה נלחמת בו-בזמן לא רק עם חמאס וחיזבאללה, אלא גם עם ארגוני הטרור הפלסטינים ביהודה ושומרון,

עם מיליציות בסוריה ובעיראק, עם משטר הטרור החות'י בתימן ועם הרפובליקה האסלאמית של איראן. משטרת ישראל התמודדה במלחמה עם אתגרים ביטחוניים חסרי תקדים, בכל שטח המדינה. המשטרה טיפלה באלפי זירות פגיעה של רקטות וטילים בכל רחבי הארץ; סיעה לפנות אוכלוסייה מהנגב המערבי

תחנת ריכוז החללים במחנה "שורה".

ומהגליל; שמרה על היישובים שפוננו כדי למנוע ביזה; נאבקה בהסתה לטרור; ולקחה חלק פעיל בלחימה נגד ארגוני הטרור ביהודה ושומרון. המשטרה השתתפה גם במבצעים לאבטחת החטופים, ששוחררו על ידי חמאס במסגרת עסקה.

היחידות המיוחדות של משטרת ישראל המשיכו להילחם בחמאס ומילואות תפקידים מבצעיים שונים, גם בשטח רצועת עזה. המקרה הדרמטי ביותר אירע ב-8 ביוני 2024, כשהימ"מ נטלה חלק במבצע לשחרור בני ערובה ממחנה הפליטים נוציראת. לוחמי הימ"מ, יחד עם אנשי שב"כ וחיילי צה"ל, פשטו בהפתעה על היעדים והוציאו מהם בשלום ארבעה חטופים. מפקד צוות הימ"מ, פקד ארנון זמורה, נפל בקרב והמבצע נקרא על שמו: "מבצע ארנון".

מתקפת הפתע הבהירה את הצורך הדחוף לחזק את ההגנה על יישובים בכל רחבי המדינה. ביזמת המשרד לביטחון לאומי הכשירה משטרת ישראל כ-1,000 כיתות כוננות חדשות, גייסה אלפי מתנדבים, הכשירה אותם וציידה אותם באמצעי לחימה ומיגון. הצורך לנהל פעולות של מתנדבים בהיקף גדול שכזה הביא את המשטרה להקים את אגף קהילה ומתנדבים (אק"מ), כגוף שיהיה אחראי

מתנדב כיתת כוננות באימון.

לבניין הכוח של המתנדבים בארגון, כולל לוחמי כיתות הכוננות.

פעילות המשטרה במלחמה חייבה את כלל אגפי המטה הארצי להתגייס לצד השוטרים ביחידות השטח. המשטרה הקימה מנהלת לבניין הכוח בראשות הסמפכ"ל, שמשימתה הייתה לתת מענה לצרכים הדחופים שעלו בתחומי הלוגיסטיקה, הרכש, התקשוב ועוד.

במהלך המלחמה נדרשה משטרת ישראל להמשיך ולטפל באירועי מחאה שונים נגד מדיניות הממשלה. השוטרים אפשרו את קיומן של הפגנות ועצרות רבות מצד מגזרים שונים בחברה הישראלית, תוך התמודדות עם המתח שבין חופש המחאה לבין זכות הציבור לנהל את חייו ללא הפרעה.

המאבק בפשיעה: לוחמי מג"ב במבצע חיפוש נשק במגזר הערבי, 2025.

ב-17 ביולי 2024 סיים שבתאי את תפקידו. הסמפכ"ל ניצב אבשלום (אבשי) פלד מונה לממלא מקום, עד למינויו הקבוע. עם זאת, כעבור מספר שבועות הודיע פלד על הסרת מועמדותו לתפקיד. השר מינה בעקבות זאת את מפקד מחוז חוף, ניצב דני לוי, למפכ"ל העשרים.

עם כניסתו לתפקיד יזם לוי את התוכנית האסטרטגית "בראשית", שנועדה לחזק את הביטחון הלאומי, את הריבונות ואת המשילות, ולשפר את יכולות משטרת ישראל להתמודד עם הפשיעה הגוברת. התוכנית שמה דגש על חיזוק תחנות המשטרה, שסבלו בשנים שקדמו לה ממחסור משמעותי בכוח האדם, בעיקר במערכי הסיור והחקירות. לוי קידם סדרה של מהלכים לעידוד גיוס לתפקידי הליבה בתחנות, ובהם הטבות בשכר ובתנאי השירות.

הפשיעה האלימה במגזר הערבי, שהחריפה מאוד, הציבה אתגר משמעותי. לצד פעילות נרחבת בתחומי החקירות והמודיעין, הציבה המשטרה בשטח המחוזות מפקדות משימתיות שנועדו לחזק את הפעילות כנגד הפושעים. בעת כתיבת שורות אלה, מאבק זה עודנו בעיצומו.

לוחם מג"ב מחלץ ילד במהלך מבצע "עם כלביא", יוני 2025.

ב-13 ביוני 2025 פתחה מדינת ישראל במבצע "עם כלביא", במטרה לפגוע בתוכנית הגרעין האיראנית. בשניים-עשר ימי הלחימה שיגרו משמרות המהפכה של איראן מאות טילים כבדי משקל וכלי טיס בלתי מאוישים לעבר אזרחי ישראל. משטרת ישראל טיפלה בעשרות זירות פגיעה, יחד עם פיקוד העורף וכוחות ההצלה האחרים. במבצע זה הפעילה המשטרה לראשונה את כיתות הכוננות החדשות, שחיזקו מאוד את ההגנה על היישובים.

שנתיים ויומיים לאחר טבח שמחת תורה, בערב שמחת תורה תשפ"ו, עברה המלחמה לשלב חדש. בעקבות מבצע צבאי רחב היקף בשטח רצועת עזה ותוכנית "21 הנקודות" של נשיא ארצות הברית דונאלד טראמפ, שחרר חמאס את כל החטופים שהחזיק והשיב את גופות החללים. לוחם היס"מ, רב-סמל רני גואלי הי"ד, שנפל בשביה באוקטובר בקרב ליד קיבוץ עלומים, היה החטוף האחרון ששב ארצה, לאחר שחיילי צה"ל איתרו את גופתו בשטח הרצועה ב-26 בינואר 2026.

רס"ב רני גואלי ז"ל מובא למנוחות, 28 בינואר 2026.

שלטון האייטולות באיראן, שלא נרתע ממבצע "עם כלביא", פעל לשקם את יכולותיו הצבאיות במטרה לקדם את מטרותו המוצהרת, השמדת מדינת ישראל. ב-28 בפברואר 2026 יצאו מדינת ישראל וארצות הברית למתקפת מנע נגד איראן, במטרה למגר את האיום שהמשטר הרצחני שלה מציב לשלום העולם. המערכה, המכונה בישראל **מבצע "שאגת הארי"**, חייבה את המשטרה להתמודד פעם נוספת עם איום הטילים מאיראן ומלבנון, כמו גם עם אתגרים רבים נוספים. בשעת כתיבת שורות אלה המלחמה עם איראן עודנה בעיצומה.

שוטר בזירת פגיעה של טיל איראני במבצע "שאגת הארי", מרץ 2026.

באמצע העשור השלישי של המאה העשרים ואחת נמצאת משטרת ישראל בתנופת פעילות והתחדשות. השוטרים והשוטרות, במדים הכחולים והירוקים, מתמודדים עם אתגרים מורכבים בתחום אכיפת החוק, שמירה על הסדר הציבורי, מתן שירות והגנה על החיים ועל איכות החיים. בעשייתם, הם נשענים על מורשת עשירה ועל עמוד שדרה ערכי איתן שבבסיסו שני עקרונות: **לשרת ולהגן**.

יחזקאל סהר ז"ל

שנת לידה: 1907

מקום לידה: ירושלים

שנת גיוס למשטרה: 1948

תקופת הכהונה כמפקח: 14.5.1948-31.5.1958

תאריך פטירה: ח' בתשרי, התשנ"ט (28.9.1998)

יחזקאל סחרוב (סהר) נולד בירושלים בשנת 1907. בהיותו בן שש עשרה התגייס לארגון ה"הגנה", במסגרתו מילא שורת תפקידי פיקוד בתל-אביב. בין השנים 1936 ל-1940 עבד כמזכירו האישי של חיים ויצמן.

ב-1941 התגייס סהר לצבא הבריטי. במהלך המלחמה פיקד על פלוגת תובלה, שכל חייליה יהודים מארץ ישראל. לאחר תום שירותו הצבאי, שב סהר לפעילות במסגרת הסוכנות היהודית ומונה לקצין הקשר עם משטרת המנדט. במסגרת ההיערכות להקמת המדינה, ריכז סהר את "צוות ההקמה" למשטרה וניסח את ההצעה להקמת משטרה במדינה שתקום. בתאריך 26 במרס 1948 מינה דויד בן-גוריון את סהר לעמוד בראש המשטרה לכשתקום.

ב-14 במאי 1948, עם ההכרזה על הקמת מדינת ישראל, היה יחזקאל סהר למפקח הכללי הראשון של משטרת ישראל ושל שירות בתי הסוהר.

תחת הנהגתו של סהר אורגנה משטרת ישראל והתגבשה כגוף האמון על אכיפת החוק במדינה הצעירה. במהלך שירותו גובשה מדיניות ההפעלה המשטרתית, מוסדו נוהלי עבודה, הוקמו בסיסים ותחנות ועוד. כמו כן, יזם סהר את הקמת משמר הגבול ככוח שיטור צבאי-למחצה העוסק בתפקידי ביטחון פנים ובמיוחד בלחימה בהסתננות. יחזקאל סהר התמודד עם כמה מהנושאים המכריעים הנוגעים למרקם העדין של קיומה של מדינת ישראל הצעירה, והוביל לכינונה של תשתית רחבה ומתפקדת בתחום השיטור, השמירה על הסדר הציבורי וביטחון הפנים.

יחזקאל סהר פרש מתפקידו ב-31 במאי, 1958, לאחר עשר שנות כהונה. לאחר פרישתו ממשטרת ישראל, מונה סהר לציר הישראלי באוסטריה ואחר כך לשגריר במדינה זו, תפקיד בו כיהן עד לשנת 1960.

על מעמדו של יחזקאל סהר כאיש ציבור העיבה פרשת "שורת המתנדבים", במסגרתה הורשע בעדות שקר. נשיא המדינה חנן את סהר בשנת 1968.

יחזקאל סהר נפטר ב-28 לספטמבר 1998. בחודש ינואר 2002 נקרא המטה הארצי בירושלים על שמו של יחזקאל סהר, המפקח הכללי הראשון של משטרת ישראל.

יוסף נחמיאס ז"ל

שנת לידה: 1912

מקום לידה: ירושלים

שנת גיוס למשטרה: 1948

תקופת הכהונה כמפכ"ל: 31.5.1964-1.6.1958

תאריך פטירה: כ"א בשבט, התשס"ח (28.1.2008)

יוסף נחמיאס נולד בירושלים בשנת 1912. בצעירותו היה חבר בארגון ה"הגנה", ובפקודתו התגייס לצבא הבריטי בשנת 1941. נחמיאס שירת כקצין וכמפקד בפלוגת תובלה עברית אשר נטלה חלק בקרבות בצפון אפריקה ובאיטליה. במהלך שירותו צוין לשבח ע"י מפקדיו. נחמיאס השתחרר בשנת 1946 מהצבא בדרגת מייג'ור (רב-סרן).

לאחר תום המלחמה, שהה נחמיאס באיטליה, שם עסק בארגון ההעפלה ארצה. עם שובו ארצה עבד נחמיאס במחלקה המדינית של הסוכנות היהודית, שטיפלה בעיקר בתחום קשרי חוץ. נחמיאס הצטרף לצוות שעסק בתכנון המשטרה במדינה היהודית העתידית, לצידו של יחזקאל סהר (לימים מפכ"ל המשטרה הראשון). כאשר הוקמה המדינה ומשטרת ישראל יחד עימה, מונה נחמיאס לסגן המפקח הכללי.

בשנת 1953 פרש נחמיאס מן המשטרה ומונה לראש המשלחת הביטחונית בצרפת.

ב-1 ביוני 1958, שב יוסף נחמיאס למשטרת ישראל ומונה למפקח הכללי השני. במהלך כהונתו יזם נחמיאס שורה של שינויים מהותיים באופי הארגון ובשיטות העבודה הנהוגות בו. התהליכים שהוביל, אשר זכו לכינוי "רפורמת נחמיאס", שיפרו באופן משמעותי את יכולתה של המשטרה להתמודד עם האתגרים שלמולם ניצבה והם מהווים את המסד למבנה המשטרה, תוך התאמות שונות, עד לימינו.

בשנת 1964 סיים יוסף נחמיאס את כהונתו ומונה לשגריר ישראל בברזיל. עם סיום תפקידו הדיפלומטי, פרש יוסף נחמיאס לגמלאות מהשירות הציבורי. לאחר פרישתו, עבר יוסף נחמיאס לתחום הבנקאות. בין היתר, כיהן נחמיאס כמנכ"ל הבנק הערבי-ישראלי וכסמנכ"ל הבנק הבין-לאומי.

יוסף נחמיאס נפטר ב-28 בינואר 2008, בגיל תשעים ושש. על שמו של נחמיאס נקרא בית מורשת משטרת ישראל.

פנחס קופל ז"ל

שנת לידה: 1918

מקום לידה: פולין

שנת גיוס למשטרה: 1953

תקופת הכהונה כמפקח: 1.6.1964-31.7.1972

תאריך פטירה: ה' בחשוון, התשנ"ז (5.11.1997)

פנחס קופל נולד בפולין בשנת 1918 ועלה ארצה עם משפחתו בשנת 1924. בהיותו בן 15 התנדב פנחס קופל לשירות ב"הגנה". ביולי 1938, התגייס קופל למשטרת המנדט ושירת כנוטר וכמפקד משמר-נע (מ"ן) בצפון. בשנת 1939 סיים את קורס מפקדי המחלקות הראשון של ה"הגנה".

בשנת 1942 התנדב פנחס קופל לצבא הבריטי, ושירת בפלוגת תובלה. בתום המלחמה סייע קופל להעלאת פליטים יהודיים ארצה. קופל השתחרר מהצבא הבריטי בשנת 1946 בדרגת רב-סמל.

עם שובו ארצה שב קופל ל"הגנה". במלחמת השחרור שימש מפקד שיירה במבצע נחשון. עם קום המדינה שירת בצה"ל כסגן מפקד ואחר כך כמפקד גדוד בחטיבה שבע והשתתף בקרבות לטרון. בשנת 1950 השתחרר מצה"ל בדרגת רב-סרן ועבר לשירות הביטחון הכללי.

בשנת 1953, עם הקמת חיל משמר הגבול, התגייס קופל למשטרה ומונה למפקד החיל החדש. פנחס קופל שירת כמפקד משמר הגבול במשך כאחת עשרה שנים.

ב-1 ביוני 1964 מונה פנחס קופל למפקח הכללי. במהלך כהונתו של קופל נדרשה משטרת ישראל להתמודד עם אתגרים מורכבים, כגון עלייה ניכרת ברמת הפשיעה וקבלת האחראיות על השיטור ביהודה, שומרון, עזה וצפון סיני לאחר מלחמת ששת הימים. בתקופתו נמשכו תהליכי ההתמקצעות במשטרה ונרכשו אמצעים טכנולוגיים חדישים.

פנחס קופל סיים את כהונתו בשנת 1972. גם לאחר פרישתו מהשירות נקרא פנחס קופל לדגל, ועמד, בשנת 1972, בראש ועדת חקירה בעניין רצח הספורטאים הישראליים באולימפיאדת מינכן. בשנת 1982 עמד קופל בראש ועדה שבחנה את המשמר האזרחי. בשנת 1987 יזם פנחס קופל את הקמת "עמותת הכומות הירוקות", שבין היתר מנציחה את חללי משמר הגבול ומסייעת למשפחות השכולות.

רב-ניצב בדימוס פנחס קופל הלך לעולמו ב-5 בנובמבר, 1997, בגיל שבעים ותשע. על שמו של פנחס קופל נקראו מטה משמר הגבול ובית המורשת החילי.

שנת לידה: 1918

מקום לידה: יפו

שנת גיוס למשטרה: 1949

תקופת הכהונה כמפק"ל: 1.8.1972-23.9.1972

תאריך פטירה: ט"ו בתשרי, התשל"ג (23.9.1972)

אהרון סלע נולד ביפו בשנת 1918. בשנת 1932, בהיותו בן ארבע עשרה, הצטרף סלע ל"הגנה". בסוף שנות השלושים היה סלע ממקימי "שירות הידיעות" (ש"י) של ההגנה. סלע פיקד על הש"י בגליל העליון ואחר כך בחיפה. בתפקידו היה סלע אחראי לאיסוף המודיעין הדרוש למבצעי ה"הגנה". בהמשך היה סלע מזכירו האישי של ראש המפקדה הארצית של ה"הגנה", משה סנה. אחר כך עסק בארגון העלאת מעפילים ארצה, במסגרת ה"מוסד לעליה ב".

בשנת 1947 הוצב אהרון סלע במחלקה המדינית של הסוכנות, שם עבד לצד יחזקאל סהר. סלע עסק בעבודת מטה לקראת הקמתו של משרד הביטחון וכן היה חלק מ"צוות ההקמה" של משטרת ישראל.

לאחר הקמת המדינה התגייס סלע לחיל הים, אך ב-1 במרץ 1949 עבר למשטרת ישראל. אהרון סלע הצטרף למחוז טבריה, עליו פיקד עד לשנת 1951. עד לשנת 1953 פיקד על מחוז חיפה ומשנת 1954 על מחוז הצפון. בשנת 1958 מונה אהרון סלע לראש אגף הארגון והועלה לדרגת ניצב. בתפקיד זה היה אחראי ליישום השינויים הארגוניים שיזם המפק"ל נחמיאס. בשנת 1963 מונה סלע למפקד המחוז הצפוני, עליו פיקד במשך כתשע שנים.

בתאריך 1 באוגוסט 1972 מונה אהרון סלע למפקח הכללי הרביעי של משטרת ישראל. עם כניסתו לתפקיד, החל סלע להוביל לארגון-מחדש יסודי במשטרת ישראל. סלע ביקש למקד את משטרת ישראל בתפקידי לחימה בפשיעה ושמירה על הסדר הציבורי, אשר נפגעו בשל תוצאות מלחמת ששת הימים ובהתמודדות עם הטרור הפלסטיני שגאה בעקבותיה.

למרבה הצער, אהרון סלע לא זכה לראות פירות בעמלו. בתאריך 23 בספטמבר לקה סלע בהתקף לב ונפטר. באוקטובר 1974 נקרא בית הספר הארצי ללימודי משטרה בשפרעם על שם רנ"צ אהרון סלע ז"ל. בשנת 2015, עם סגירת בית הספר, נקרא על שמו של סלע המתחם להכשרת נגדים במכללה לאומית לשוטרים.

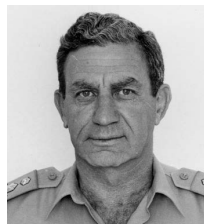
שנת לידה: 1923

מקום לידה: תל-אביב

שנת גיוס למשטרה: 1948

תקופת הכהונה כמפקד: 1.11.1972-30.12.1976

תאריך פטירה: י' באדר ב', התשנ"ב (15.3.1992)

שאול רוזוליו נולד בעיר תל-אביב בשנת 1923. בגיל חמש עשרה הצטרף ל"הגנה" ובגיל תשע עשרה למשטרת היישובים העבריים. בשנת 1946 עבר רוזוליו למנגנון הקבע של ה"הגנה".

לאחר הקמת המדינה התגייס לחיל הים ובאוגוסט 1948 הועבר למשטרת ישראל והוצב בבית הספר הארצי של המשטרה בשרפרוד, עליו פיקד משנת 1951. בשנת 1953 הוצב כראש מחלקת ההדרכה במטה הארצי. בשנת 1956 מונה רוזוליו לסגן מפקד מחוז המרכז, ומאוחר יותר לסגן מפקד מחוז ירושלים. בשנת 1958 יצא לאתיופיה, כחלק ממשלחת שסייעה להדריך את המשטרה המקומית.

בשנת 1960, לאחר מעצרו של אדולף אייכמן, מונה שאול רוזוליו למפקד "מחנה אייר" (בית המעצר ג'למי), שם נכלא אייכמן עד למשפטו.

בשנת 1962 מונה רוזוליו למפקד המחוז הדרומי. בין השנים 1970-1972 שירת רוזוליו כראש אגף הארגון במטה הארצי. בתאריך 1 באוגוסט 1972 מונה לסגנו של המפקד"ל אהרון סלע. לאחר פטירתו של המפקד"ל אהרון סלע מהתקף לב, מונה רוזוליו למפקח הכללי החמישי, בתאריך 1 בנובמבר, 1972.

במהלך כהונתו יזם שאול רוזוליו שורה של רפורמות מקיפות במשטרה. בתקופתו קיבלה המשטרה את האחראיות על ביטחון הפנים במדינה והוקמו בה יחידות רבות ובהן המשמר האזרחי, אגף המבצעים, מחלקת החבלה, היחידה לחקירות הונאה, הימ"מ ועוד.

בתאריך 30 בדצמבר 1976 סיים שאול רוזוליו את כהונתו כמפקח הכללי ופרש ממשטרת ישראל. עם פרישתו מן השירות במשטרה מונה רוזוליו לתפקיד שגריר ישראל במקסיקו. לאחר שובו ארצה, מונה למנכ"ל התאחדות התעשיינים וכן שימש חוקר אורח במכון ון-ליר בירושלים.

בתאריך 15 למרץ 1992 נפטר שאול רוזוליו בביתו, כתוצאה מהתקף לב, והוא בן שישים ותשע שנים. על שמו של רוזוליו נקראה המכללה המשטרתית לקצינים בכירים בנעורים. בשנת 2015, לאחר סגירת המתקן בנעורים, נקרא על שם שאול רוזוליו המתחם להכשרת קצינים בכירים במכללה הלאומית לשוטרים.

שנת לידה: 1919

מקום לידה: רוסיה

שנת גיוס למשטרה: 1948

תקופת הכהונה כמפק"ל: 31.12.1979-30.12.1976

תאריך פטירה: י"ג באב, התשנ"ב (12.8.1992)

חיים תבורי נולד ברוסיה בשנת 1919 ועלה ארצה עם משפחתו בשנת 1925. בשנות נעוריו התגייס ל"הגנה" ושירת ב"שירות הידיעות". בשנת 1939 התגייס לנוטרות ובשנת 1940 עבר למשטרת המנדט, בה שירת עד להקמת המדינה.

בשנת 1948, לפני ההכרזה על הקמת המדינה, התנדב תבורי לשרת כמפקד המשטרה ברובע היהודי בעיר העתיקה. במהלך שירותו בירושלים נפצע תבורי בקרב.

עם תום המנדט, שירת תבורי במשטרת ירושלים העברית ובהמשך במחוז ירושלים של משטרת ישראל. בשנת 1950 מונה תבורי למפקד תחנת באר שבע. בשנת 1952 מונה לראש ענף התנועה במחוז ירושלים. ב-1954 מונה למפקד נפת הנגב והשתתף בקורס הראשון לקצינים בכירים במשטרת ישראל.

בשנת 1970 מונה לסגן מפקד המחוז הדרומי ובשנת 1972 הועלה לדרגת תת-ניצב ומונה להיות מפקד מרחב ירושלים. בשנת 1973 מונה תבורי למפקד המחוז הדרומי. בשנת 1975 הוקם האגף לשיטור וביטחון (לימים אגף המבצעים) ותבורי מונה לראש האגף הראשון.

בתאריך 30 בדצמבר 1976 הועלה חיים תבורי לדרגת רב-ניצב ומונה למפקח הכללי השישי של משטרת ישראל. במהלך כהונתו נמשך ביסוסה של משטרת ישראל כגוף דו-תכליתי, האמון על ביטחון הפנים במקביל ללחימה בפשיעה. כמו כן, נדרשה המשטרה למצוא פתרונות לאתגרים שהציבו בפניה שינויים בדפוסי הפשיעה ובמיוחד המאבק בפשיעה המאורגנת ובשחיתות הציבורית.

חיים תבורי סיים את שירותו בתאריך 31 בדצמבר 1979. לאחר פרישתו, מילא חיים תבורי את תפקיד יו"ר ארגון "יד-לבנים" בבאר שבע. על פועלו הרב למען בירת הנגב ותושביה, הוענק לתבורי התואר "יקיר העיר באר שבע".

חיים תבורי הלך לעולמו ב-12 באוגוסט 1992, כשהוא בן שבעים ושלוש שנים. בשנת 2002 נקרא על שמו של חיים תבורי מטה המחוז הדרומי בבאר שבע.

הרצל שפיר ז"ל

שנת לידה: 1929

מקום לידה: תל-אביב

שנת גיוס למשטרה: 1980

תקופת הכהונה כמפכ"ל: 1.1.1980-31.12.1980

תאריך פטירה: כ' בתשרי, התשפ"ב (26.9.2021)

הרצל שפיר נולד בשנת 1929 בתל-אביב. בנעוריו התגייס לשירות בפלמ"ח, במסגרתו לחם במלחמת העצמאות.

שפיר שירת בצה"ל במגוון תפקידי פיקוד ומטה, בהם מפקד בית הספר לשריון, מפקד חטיבה 7, סגן מפקד גייסות השריון ומפקד אוגדה.

במלחמת יום הכיפורים שירת שפיר כראש אגף כוח האדם במטה הכללי. בהמשך מונה לראש אג"ם וסגן הרמטכ"ל. במרץ 1976 מונה הרצל שפיר למפקד פיקוד הדרום.

ב-1 בינואר 1980, בעקבות פניה מצד שר הפנים יוסף בורג, שהיה אז השר האחראי על המשטרה, מונה הרצל שפיר למפקח הכללי השביעי של משטרת ישראל.

מיד עם תחילת כהונתו יזם שפיר את ניסוח "תכנית תירוש" ("תכנון רב-שנתי"), התכנית האסטרטגית הרב-שנתית הראשונה של המשטרה. התכנית כללה הצעות לשינוי בהיבטים שונים של המשטרה והשיטור.

בתאריך 31 בדצמבר 1980 פוטר שפיר מתפקידו על ידי שר הפנים יוסף בורג, על רקע חילוקי דעות מהותיים ביניהם וכן על רקע פרשת "תיק אפרסק", תיק מודיעין שעסק במעשי שחיתות בהם נחשדו גורמים במפד"ל ובשלטון המקומי.

אחרי פרישתו ממשטרת ישראל מילא הרצל שפיר מגוון רחב של תפקידים במסגרת מוסדות ממלכתיים ואחרים.

הרצל שפיר הלך לעולמו ב-26 בספטמבר 2021, בגיל 92.

אריה איבצן ז"ל

שנת לידה: 1928

מקום לידה: ליטא

שנת גיוס למשטרה: 1948

תקופת הכהונה כמפקח: 5.1.1981-31.3.1985

תאריך פטירה: י"א בתמוז, התשע"ג (19.6.2013)

אריה איפ (לימים איבצן) נולד בעיר קובנה שבליטא בשנת 1928. משפחתו של איבצן נרצחה בשואה והוא עצמו נשלח למחנות ריכוז ועבודת כפייה. בשנת 1946 עלה ארצה באוניית המעפילים "תל-חי".

באוקטובר 1947 התגייס למשטרת היישובים היהודיים. מאוחר יותר הצטרף איבצן ל"הגנה". בתחילת 1948 עבר איבצן למשטרת ירושלים, בה שירת עד להקמת המדינה. לאחר הקמת המדינה התגייס למשטרת ישראל.

בשנת 1951 סיים איבצן את קורס הקצינים הראשון שנערך בבית הספר הארצי כחניך מצטיין. בסיום הקורס הוצב במחלקת התכנון במטה הארצי. משנת 1957 ועד 1975 שירת בתפקידי פיקוד שונים במחוז תל-אביב. בשנים 1975-1978 פיקד איבצן על המחוז הדרומי, שהשתרע מחדרה בצפון ועד לאילת בדרום. בשנת 1978 מונה לעמוד בראש מטה שיחות האוטונומיה, אשר התקיימו כפועל יוצא של הסכם השלום בין ישראל ומצרים.

בתאריך 5 בינואר 1981 מונה אריה איבצן למפקח הכללי השמיני של משטרת ישראל. במהלך כהונתו הוביל את יישום תכנית תירו"ש יוזם תהליכים של שינוי וחדודש אירגוני. המהלכים הבולטים שהתרחשו במהלך כהונתו היו הקמתו של מחוז המרכז, הקמת היחידה לקשרי קהילה-משטרה (ילק"מ), העלאת רמת ההשכלה בקרב קציני המשטרה ועוד. כל זאת, תוך התמודדות עם בעיות ביטחון פנים ומתן סיוע לצה"ל במהלך מלחמת לבנון הראשונה.

בתאריך 31 במרץ 1985 סיים איבצן את תפקידו כמפקח הכללי. עם שחרורו מהמשטרה, הצטרף לסגל הדיפלומטי וכיהן כשגריר ישראל בליבריה ובקניה. עם שובו ארצה, פתח אריה איבצן משרד לעריכת דין בתל אביב.

אריה איבצן הלך לעולמו בתאריך 19 ביוני 2013. בשנת 2014 נקרא על שמו של אריה איבצן מטה מרחב הירקון במחוז תל-אביב.

דוד קראוס ז"ל

שנת לידה: 1929

מקום לידה: צ'כוסלובקיה

שנת גיוס למשטרה: 1950

תקופת הכהונה כמפכ"ל: 1.4.1985-31.3.1990

תאריך פטירה: י"ט בכסלו התשס"א (16.12.2000)

דוד קראוס נולד בצ'כוסלובקיה בשנת 1929. במהלך השואה גורש לאושוויץ, שם נרצחו בני משפחתו. בתום המלחמה הצטרף קראוס למחנה נוער של ה"הגנה" באיטליה, משם עלה לישראל. עם הגעתו ארצה התגייס לצה"ל ונשלח להילחם בחזית.

בשנת 1950 התגייס קראוס למשטרת ישראל והוצב כנהג מנהלה בבסיס האימונים הארצי. שנתיים לאחר גיוסו השתתף בקורס סמלים והוצב בענף התנועה במחוז חיפה. בשנת 1957 מונה לראש קבוצת סיור בחיפה, ונשלח לקורס קצינים.

קראוס התקדם בתפקידי שיטור וסיור שונים ועבר, בשנת 1962, למחוז תל-אביב. בשנת 1974 הוענקו לקראוס דרגות ניצב-משנה והוא מונה למפקד מרחב המרכז. בשנת 1976 עבר לפקד על מרחב ירושלים. בשנת 1977 הועלה לדרגת ניצב והוצב כראש אגף המנהלה. בשנת 1978 שירת קראוס כראש אגף המבצעים ובהמשך נוסף לתפקיד זה תפקיד סגן המפכ"ל. כמו כן שימש קראוס בתקופה זו כנשיא הסניף הישראלי של ארגון השוטרים הבינלאומי (איפ"א). בשנת 1982 מונה קראוס לנשיא בית הדין לענייני משמעת של משטרת ישראל ובשנת 1984 מונה למפקד מחוז תל-אביב.

ב-1 באפריל 1985 מונה דוד קראוס למפקח הכללי התשיעי של משטרת ישראל. כהונתו של קראוס התאפיינה בצורך להתמודד עם קשיים וזעזועים אשר פקדו את המדינה. כתוצאה ממשבר כלכלי חמור אליו נקלעה המדינה, בוצע קיצוץ חד בתקציב המשטרה ונפגעה התכנית הרב-שנתית. כמו כן, חייב פרוץ האינתיפאדה את המשטרה להפנות כוחות גדולים לטיפול בהפרות סדר וללחימה בטרור. עם זאת, ניווט קראוס את המשטרה בהצלחה, תוך שיפור יכולותיה להתמודד עם הפשיעה והטרור ותוך מתן דגש לטיפול השוטרי.

בתאריך 31 במרץ 1990 סיים דוד קראוס את תפקידו כמפקח הכללי של משטרת ישראל. לאחר פרישתו, כיהן כשגריר ישראל בהונגריה.

דוד קראוס הלך לעולמו בתאריך 16 בדצמבר 2000. על שמו של דוד קראוס נקרא מטה מחוז תל-אביב.

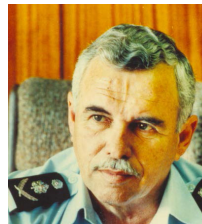
שנת לידה: 1935

מקום לידה: כפר יונה

שנת גיוס למשטרה: 1985

תקופת הכהונה כמפכ"ל: 1.4.1990-31.3.1993

תאריך פטירה: כ"ה בתשרי, התשפ"ה (27.10.2024)

יעקב טרנר נולד בכפר-יונה בשנת 1935. בשנת 1953 התגייס לצה"ל, התנדב לקורס טיס והוסמך כטייס קרב. במהלך שלושים ושתיים שנות שירותו בחיל האוויר מילא יעקב טרנר שורה של תפקידי לחימה, פיקוד וניהול. טרנר לחם כטייס במבצע קדש, במלחמת ששת הימים ובמלחמת יום הכיפורים ולזכותו רשומות מעל לשלוש מאות גיחות מעל לשטחי האויב. כמו כן, פיקד טרנר על בית הספר לטיסה ועל בסיס חיל האוויר חצרים. בתפקידו האחרון בחיל האוויר שירת טרנר כראש להק כוח האדם בחיל, בדרגת תת-אלוף.

בשנת 1985 פרש יעקב טרנר מצה"ל והתגייס למשטרת ישראל, בדרגת ניצב.

עם גיוסו למשרה מונה טרנר לראש אגף כוח האדם, תפקיד בו הוביל שורה של יוזמות לשיפור מצבם של השוטרים. בשנת 1989 מונה טרנר למפקד מחוז המרכז. בין היתר, הקים טרנר את מחלקת ההיסטוריה של משטרת ישראל.

בתאריך 1 באפריל 1990 הוענקו ליעקב טרנר דרגות רב-ניצב והוא מונה למפקח הכללי העשירי של משטרת ישראל. כמפכ"ל, הוביל יעקב טרנר תהליכים רבים שמטרתם שיפור תנאי השירות במשטרה בכלל והעלאת שכרם של המשרתים בה בפרט. כמו כן, הוביל שינויים ארגוניים משמעותיים, כגון הקמתו המחודשת של מחוז ירושלים, הקמת משטרת התנועה הארצית והקמתה מחדש של טייסת המשטרה.

יעקב טרנר פרש ממשטרת ישראל באפריל 1993. בשנת 1998 נבחר יעקב טרנר לראשות עיריית באר שבע, תפקיד בו כיהן עד לשנת 2008. לאחר תום כהונתו כראש העיר, חזר טרנר לנהל בפועל את מוזיאון חיל האוויר בחצרים, אותו הקים במהלך שירותו בחיל האוויר וכיהן כנשיא איגוד השוטרים הבין-לאומי בישראל, איפ"א.

יעקב טרנר הלך לעולמו ב-27 באוקטובר 2024, בגיל 89 שנים.

שנת לידה: 1944

מקום לידה: קיבוץ הזורע

שנת גיוס למשטרה: 1975

תקופת הכהונה כמפקח: 1.4.1993-30.4.1994

רפי פלד נולד בשנת 1944 בקיבוץ הזורע. בשנת 1962 התגייס לצה"ל והתנדב לצנחנים. בסוף שנת 1967 השתחרר פלד מהצבא, בדרגת סרן. לאחר שחרורו מצה"ל התגייס לשירות הביטחון הכללי (שב"כ) ושירת שם בתפקידי מודיעין שונים.

בשנת 1975, התגייס פלד למשטרת ישראל ומונה לתפקיד ראש מחלק עיקוב. בשנת 1978 מונה לראש הלשכה לתפקידים מיוחדים במרחב ירושלים. בשנת 1980 מונה לסגן קצין אגף חקירות במחוז הדרומי. בעת שירותו בתפקידים אלה פיתח שיטות חדשות להפעלת סוכנים סמויים במלחמה בסמים. על פיתוח תורת הפעלה מבצעית זו הוענק לפלד, בשנת 1983, עיטור השירות של המשטרה. לאחר שנים של התמחות בתחום המודיעין, קודם רפי פלד בשנת 1991 לדרגת ניצב ומונה למפקד המחוז הדרומי, אשר אורגן מחדש עם הקמתו של מחוז ירושלים. בפברואר 1993 מונה פלד למפקד מחוז ירושלים.

בתאריך 1 אפריל 1993, מונה רפי פלד למפקח הכללי האחד-עשר של משטרת ישראל. כמפקח"ל, נדרש פלד להתמודד במיוחד עם השפעתם של ההסכמים אשר נחתמו בין ממשלת ישראל לאש"ף בשנת 1993 ("הסכמי אוסלו"). משטרת ישראל נדרשה לפרוס מחדש את כוחותיה ביהודה, שומרון ועזה, לבנות מנגנון לשיתוף פעולה עם הרשות הפלסטינית ולהתמודד עם המחאה הציבורית החריפה שפרצה כנגד ההסכמים.

בדצמבר 1993 החלה "פרשת הג'קוזי", בעקבות פרסום תחקיר בעיתון "ידיעות אחרונות", ובו נטען כי המפקח"ל פלד קיבל טובות הנאה אסורות. על אף קביעת היועץ המשפטי לממשלה דאז, מיכאל בן-יאיר ופסיקת בג"צ, כי לא הייתה בהתנהגותו של פלד כל עבירה פלילית, החליט פלד לפרוש מתפקידו. רנ"צ רפי פלד סיים את כהונתו כמפקח הכללי ב-30 באפריל 1994, לאחר כשנה בתפקיד.

לאחר פרישתו מהמשטרה, מילא פלד שורה של תפקידים בכירים במגזר הציבורי והפרטי ובהם מנכ"ל חברת החשמל ומנכ"ל משרד ראש הממשלה. במקביל לעיסוקיו האחרים, מילא פלד תפקידים ציבוריים נוספים.

שנת לידה: 1935

מקום לידה: כפר מנחם

שנת גיוס למשטרה: 1975

תקופת הכהונה כמפכ"ל: 31.12.1997-1.5.1994

אסף חפץ נולד בקיבוץ כפר מנחם. חפץ התגייס לחטיבת הצנחנים, ולחם במלחמת ששת הימים ובמלחמת יום הכיפורים. בשנת 1974 התמנה למפקד גדוד בחטיבה ובהמשך מונה לראש ענף לוחמה בטרור. תפקיד זה הכשיר את הקרקע למעברו לשירות במשטרת ישראל.

בשנת 1975 התבקש אסף חפץ לעמוד בראש היחידה המשטרתית המיוחדת (ימ"מ) כמפקדה השלישי. תחת פיקודו של חפץ עוצבה הימ"מ והתגבשה לכדי מערך שלם, הכולל מחלקות מבצעיות, מחלקות תומכות, מערך מטה והדרכה. הרמה המבצעית אליה הגיעה היחידה הביאה לשיפור משמעותי ביכולתה של משטרת ישראל להתמודד בהצלחה עם תרחישי טרור מורכבים ועם פשיעה חמורה. בעת שירותו כמפקד הימ"מ, נלחם חפץ במחבלים בפיגוע בכביש החוף, ב-11 במרץ 1978. על חלקו בקרב זה, במהלכו נפצע, הוענק לאסף חפץ עיטור האומץ המשטרתי.

בשנת 1981 מונה אסף חפץ למפקד היחידה המרכזית בתל אביב והועלה לדרגת ניצב-משנה. בהמשך מילא תפקידי פיקוד ומטה שונים, במשטרה ה"כחולה" ובמשמר הגבול. כניצב, שירת חפץ כראש אג"ם וכמפקד מחוז המרכז.

בתאריך 1 במאי 1994 מונה אסף חפץ לדרגת למפקח הכללי השנים-עשר. כהונתו התאפיינה באתגרים מורכבים: גל הטרור הרצחני חייב את המשטרה להקצות משאבים גדולים למלחמה בטרור, כשבמקביל היא התארגנה מחדש בעקבות הסכמי אוסלו.

כחלק מתהליך ארגוני, הוקמו שני אגפים חדשים בשנת 1997: אגף המודיעין ואגף התנועה. במהלך כהונתו של חפץ החלה המשטרה ליישם את תפיסת ה"שיטור הקהילתי", עם הקמת היחידה לשיטור קהילתי (יש"ק).

בתאריך 31.12.1997 סיים רנ"צ אסף חפץ את תפקידו. לאחר פרישתו מונה לנשיא חברת "שיטורית", שעסקה במניעת גניבות רכב. במקביל, כיהן חפץ כנשיא האגודה הישראלית למצנחי רחיפה וכיו"ר איגוד הטניס הישראלי ונשיא האיגוד לספורט הניווט בישראל.

יהודה וילק ז"ל

שנת לידה: 1949

מקום לידה: תל-אביב

שנת גיוס למשטרה: 1971

תקופת הכהונה כמפק"ל: 1.1.1998-31.12.2000

תאריך פטירה: י' באדר ב', התשע"ט (17.3.2019)

יהודה וילק נולד בתל-אביב בשנת 1949. בשנת 1967 התגייס לצה"ל ושירת בסיירת שריון. וילק השתחרר כקצין בדרגת סגן. עם שחרורו מצה"ל למד משפטים באוניברסיטת תל אביב.

בשנת 1971 התגייס וילק למשטרה, כחלק מפרויקט ניסיוני במסגרתו גויסו סטודנטים למשפטים כחוקרים. וילק מילא שורה של תפקידים בתחום החקירות, עד ל-1982, אז מונה לפקד על תחנת כפר-סבא. וילק המשיך להתקדם ושירת, בין היתר, כמפקד מרחב איילון, ימ"ר תל-אביב ומרחב ירקון. בינואר 1993 הועלה לדרגת ניצב ומונה למפקד המחוז הדרומי. כחודשיים אחר-כך, בעקבות מינוי רפי פלד למפק"ל, עבר וילק לפקד על מחוז ירושלים.

במאי 1994 פרש יהודה וילק מהמשטרה. לאחר שחרורו כיהן כמנכ"ל חברת "אבנר", תאגיד לביטוח נפגעי תאונות דרכים. לקראת תום כהונתו של אסף חפץ כמפק"ל, הציע אביגדור קהלני, השר לביטחון פנים, לוילק לשוב למשטרה כמפקח הכללי.

בתאריך 1 בינואר 1998 מונה יהודה וילק למפקח הכללי השלושה-עשר. וילק יזם שורה של שינויים במבנה המשטרה ובכללם איחוד המשמר האזרחי והיש"ק לאגף לקהילה ומשמר אזרחי, הקמת יחידת אתג"ר, הפעלת פלוגות מג"ב כנגד פשיעה ועוד. בתקופתו, נדרשה המשטרה להתמודד עם גל מהומות של אזרחים ערבים, שפרץ באוקטובר 2000 ועם מתקפת הטרור הפלסטינית על אזרחי ישראל.

רנ"צ יהודה וילק סיים את כהונתו בתאריך 31 בדצמבר 2000 ופרש, בפעם השנייה, משורות משטרת ישראל.

בשנת 2001 מונה וילק למנכ"ל "דרך ארץ", המפעילה את כביש 6 וכן פרויקטים נוספים בתחום התעבורה.

יהודה וילק הלך לעולמו ב-17 במרץ 2019, בגיל 70. על שמו של יהודה וילק נקרא מטה מחוז ירושלים.

שלמה אהרונישקי

שנת לידה: 1947

מקום לידה: קיבוץ דפנה

שנת גיוס למשטרה: 1981

תקופת הכהונה כמפכ"ל: 1.1.2001-31.7.2004

שלמה אהרונישקי נולד בשנת 1947 בקיבוץ דפנה. בשנת 1966 התגייס לצה"ל ושירת כלוחם וכקצין בחיל ההנדסה.

בשנת 1981 התגייס אהרונישקי למשטרת ישראל בדרגת סגן-ניצב, כראש יחידת קצין חבלה ארצי. בהובלתו התרחבה היחידה והפכה למחלקת החבלה באגף המבצעים. בשנת 1989 הועלה אהרונישקי לדרגת תת-ניצב ומונה למפקד מרחב הנגב. בשנת 1993 מונה אהרונישקי לסגן מפקד מחוז תל-אביב. במאי 1994 הועלה לדרגת ניצב ומונה למפקד מחוז המרכז. בחודש דצמבר 1997 מונה למפקד מחוז תל-אביב.

בתאריך 1 ינואר 2001 הועלה לדרגת רב-ניצב ומונה למפקח הכללי הארבע-עשר. כהונתו של אהרונישקי לוותה, לכל אורכה, במלחמה שהתנהלה בין ארגוני הטרור הפלסטינים לבין מדינת ישראל. המערכה הרצחנית, שהחלה בספטמבר 2000 עם אירועי "גאות ושפל", הציבו אתגרים מורכבים בפני משטרת ישראל. היערכות המשטרה כנגד הטרור הפלסטיני חייבה גיבוש של תורת הפעלה חדשה, פיתוח הכשרות, אמצעים ומערך לתמיכה ולסיוע בפעילות זו. פעילות המשטרה הביאה לסיכולם של פיגועים רבים, לא פעם במחיר חייהם של שוטרים אשר בלמו את המחבלים בגופם ממש.

לצד העיסוק הרב והמתמשך בנושאי ביטחון פנים, הקפיד המפכ"ל אהרונישקי שלא להזניח את הטיפול בהיבטים מרכזיים נוספים לעבודת המשטרה.

ב-31 ביולי 2004 סיים שלמה אהרונישקי את תפקידו כמפקח הכללי. עם פרישתו הקים שלמה אהרונישקי חברה לייעוץ בטחוני. בנוסף, הקים בשותפות עם המרכז האוניברסיטאי אריאל מכללה ללימודי ביטחון. בנוסף, הוא מכהן בהתנדבות כיושב ראש כפר הנוער הדסה נעורים, אשר מטפל בכשלוש מאות נערים בסיכון.

משה קראדי

שנת לידה: 1960

מקום לידה: בת-ים

שנת גיוס למשטרה: 1984

תקופת הכהונה כמפכ"ל: 30.4.2007-1.8.2004

משה קראדי נולד בעיר בת-ים בשנת 1960. בשנת 1978 התגייס לצה"ל ושירת בצנחנים. קראדי לחם במלחמת לבנון הראשונה והשתחרר ב-1983 מצה"ל, בדרגת סרן.

בינואר 1984 התגייס קראדי למשמר הגבול. לאחר תקופה קצרה בבסיס ההדרכה החילי הוצב בפלוגה כ"ב, בה מילא תפקידים שונים. בשנים 1988-1991 פיקד קראדי על סיירת מג"ב (סמ"ג) 1, שלחמה בפשיעה הקשה במחוז תל אביב. ב-1991 מונה למפקד פלוגה ג', בעיר העתיקה בירושלים. בשנת 1992 עבר ל"משטרה הכחולה", לתפקיד ראש מדור מבצעים, בדרגת סגן-ניצב. ב-1995 קודם לדרגת ניצב-משנה, והקים את מחלקת מבצעים וביטחון פנים במטה הארצי. בשנת 1996 מונה קראדי למפקד מרחב לכיש. בסוף שנת 1998 הועלה קראדי לדרגת תת-ניצב ומונה למפקד בסיס ההדרכה של משמר-הגבול. בתחילת שנת 2001 הועלה לדרגת ניצב ומונה לראש אגף משאבי אנוש. מסוף שנת 2002 ועד אוגוסט 2004 כיהן קראדי כמפקד המחוז הדרומי.

בתאריך 1 באוגוסט 2004 הועלה משה קראדי לדרגת רב-ניצב, ומונה למפקח הכללי החמישה-עשר. במהלך כהונתו יזם קראדי צעדים שנועדו לשפר את יכולתה של המשטרה להילחם בפשיעה. בין היתר, אוחדו אגפי החקירות והמודיעין לאגף אחד, האגף לחקירות ומודיעין (אח"ם).

שתי המשימות המרכזיות בהן עסקה המשטרה בתקופתו היו יישום תכנית ההתנתקות, באוגוסט 2005, והטיפול בעורף במהלך מלחמת לבנון השנייה, ביולי 2006.

בתאריך 18 בפברואר 2007, בעקבות פרסום מסקנות ועדת זיילר, שבדקה את הטיפול בארגון הפשיעה של האחים פריניאן, הודיע קראדי על החלטתו לפרוש מתפקידו. בתאריך 1 במאי 2007 סיים משה קראדי את תפקידו כמפקח הכללי.

בתחילת מרץ 2008 הצטרף משה קראדי לקבוצת "דלק", הוא מכהן כמנכ"ל חברת "דלק פי גלילות", כיו"ר חברת "דלק תשתיות" וכדירקטור במספר חברות נוספות בקבוצה.

שנת לידה: 1955

מקום לידה: יפו

שנת גיוס למשטרה: 1977

תקופת הכהונה כמפכ"ל: 30.4.2011-1.5.2007

דודי (דויד) כהן נולד בשנת 1955 בעיר יפו. בשנת 1973 התגייס לצה"ל והתנדב לצנחנים. בשנת 1977 השתחרר בדרגת סגן והתגייס למשטרת ישראל.

עם גיוסו למשטרה שירת כהן כקצין מבצעים במפקדת צפון תל-אביב של המשמר האזרחי. בהמשך שירת כקצין המבצעים של מרחב דן. בשנת 1981 עבר לשרת במרחב ירקון שבמחוז תל-אביב, שם מילא תפקידי פיקוד שונים. בשנת 1987 מונה כהן למפקד תחנת הרצליה. בשנת 1992 הועלה לדרגת ניצב-משנה ומונה למפקד קורס הקצינים בבית הספר הארצי שבשפרעם. בתום תפקידו שב למחוז תל-אביב ומונה למפקד היחידה המרכזית. לאחר כשלוש שנים ביחידה המרכזית, קודם כהן לדרגת תת-ניצב ומונה למפקד מרחב הנגב. בשנת 1998 מונה כהן לסגן ראש אגף המודיעין במטה הארצי. בספטמבר 2002 הועלה לדרגת ניצב ומונה לראש אגף המבצעים. בשנת 2004 מונה למפקד המחוז הדרומי, אך לאחר כארבעה חודשים בלבד בתפקיד זה נקרא כהן לשוב למטה הארצי ולנצח על איחודם של אגפי המודיעין והחקירות לאגף חדש, אגף החקירות והמודיעין (אח"ם). באפריל 2006 מונה דודי כהן למפקד מחוז המרכז.

בתאריך 1 במאי 2007 הועלה דודי כהן לדרגת רב-ניצב ומונה למפקח הכללי השישה-עשר של משטרת ישראל.

בראשית 2008 אוחדו ארבע יחידות החקירה הארציות ויחידת ה"גדעונים" במסגרת להב 433. יחידה חדשה זו נועדה להילחם בפשיעה הקשה והמאורגנת ובשחיתות הציבורית. כמו כן נדרשה המשטרה להתמודד עם הירי מרצועת עזה אל דרום המדינה, שהתגבר בעקבות ההתנתקות. שיאו של הירי בתקופתו של כהן היה בתחילת 2009, במהלך מבצע "עופרת יצוקה". אירוע חריג משמעותי נוסף היה השריפה בכרמל, במהלכו ניהלה משטרת ישראל את פעילותם של ארגוני החירום השונים במאמץ להציל חיים ולצמצם את הנזק שנגרם.

בתאריך 30 באפריל 2011 סיים רנ"צ דודי כהן את כהונתו כמפקח הכללי. לאחר פרישתו מהשירות, מונה דודי כהן ליו"ר חברת האנרגיה "כהן פיתוח".

שנת לידה: 1959

מקום לידה: אשקלון

שנת גיוס למשטרה: 1982

תקופת הכהונה כמפכ"ל: 1.5.2011 - 1.7.2015

יוחנן דנינו נולד באשקלון בשנת 1959. עם גיוסו לצה"ל התנדב דנינו לצנחנים ושירת כלוחם וכקצין. במסגרת שירותו, השתתף במלחמת לבנון הראשונה. לאחר שחרורו מצה"ל החל דנינו ללמוד משפטים.

בשנת 1982, במקביל ללימודיו, התגייס למשטרת ישראל והחל לשרת כמפקד המשמר האזרחי בעיר אשקלון. לאחר שהוסמך כעורך דין, עבר דנינו לשרת כתובע משטרי במרחב השרון. בשנת 1992 מונה לראש לשכת התביעות המרחבית. בשנת 1995 מונה דנינו לראש לשכת החקירות במרחב שרון וקודם לדרגת סגן-ניצב. בשנת 2002 מונה לסגן מפקד היחידה הארצית לחקירות בין-לאומיות (יאחב"ל). כעבור זמן קצר קודם לדרגת תת-ניצב ומונה למפקד היחידה.

בשנת 2005 מונה לראש המטה המבצעי במשרד לביטחון הפנים, בדרגת ניצב. כשנה וחצי לאחר מכן מונה לראש אגף החקירות והמודיעין. בתקופתו כראש האגף הוקמה היחידה להב 433, ככוח משימה למאבק בפשיעה החמורה והמאורגנת. בדצמבר 2008 עבר דנינו לפקד על מחוז הדרום, במקביל למבצע "עופרת יצוקה".

בתאריך 1 במאי 2011 מונה יוחנן דנינו למפקח הכללי השבעה-עשר. עם כניסתו לתפקיד, יזם דנינו את "דרך המפנה": שורה של תכניות שנועדו לשיפור השירות לאזרח, לחיזוק הביטחון האישי ולהגברת אמון הציבור במשטרה.

בשנות כהונתו של דנינו נמשך ביתר שאת איום הירי הרקטי מרצועת עזה, שגרם לסבבי הסלמה חוזרים ונשנים. שיפור יכולותיהם של ארגוני הטרור, הכניסו את רוב שטחי המדינה לטווח האש, כך שבמהלך המבצעים "עמוד ענן" (נובמבר 2012) ו"צוק איתן" (יולי-אוגוסט 2014) נדרשה משטרת ישראל לפעול במתכונת חירום, כמעט בכל שטחי המדינה.

ב-1 ביולי 2015 סיים יוחנן דנינו את כהונתו, מבלי שמונה לו מחליף. לאחר פרישתו, כיהן כיו"ר חברת "מגדל" לביטוח וכיו"ר בחברות נוספות.

שנת לידה: 1959

מקום לידה: פתח תקווה

שנת גיוס למשטרה: 1977

תקופת הכהונה כמ"מ מפכ"ל: 2.12.2015-1.7.2015

בנצי (בן-ציון) סאו נולד בשנת 1959 בעיר פתח תקווה. סאו התגייס למשמר הגבול כלוחם בשנת 1977, ויצא לקורס קצינים בעודו בשירות חובה. כקצין, שירת סאו בתפקידי פיקוד והדרכה שונים במג"ב. בשנת 1996 מונה בנצי סאו למפקד מג"ב צפון, תפקיד אותו מילא במשך ארבע שנים וחצי. בשנת 2004 קודם לדרגת תת-ניצב ומונה למפקד מג"ב ירושלים. בתקופת שירותו של סאו בירושלים הגיע טרור המתאבדים, אשר פגע בעיקר בבירת ישראל, לשיאו.

בין השנים 2004 ל-2006 שימש סאו כראש מטה משמר הגבול, ולאחר מכן מונה לראש המטה המבצעי במשרד לביטחון פנים.

בשנת 2007 מונה לסגן ראש אגף המבצעים ובשנה שלאחר מכן קודם לדרגת ניצב ומונה לראש האגף. בתקופתו כראש אגף המבצעים ניצח סאו על יישום לקחי מהומות אוקטובר 2000 והוביל את היערכות המשטרה לאפשרות פריצתם של אירועי הפרות סדר בהיקף נרחב. בשנת 2010 מונה סאו למפקד מחוז מרכז, תפקיד אותו מילא במשך כשלוש שנים.

בשנת 2013 התמנה סאו למפקד מחוז תל-אביב, ומילא את התפקיד במשך כשנתיים, עד שמונה, במקביל, לממלא מקום סגן המפקח הכללי. ביולי 2015, במקביל לשני תפקידים אלה, מונה סאו גם לממלא מקום המפקח הכללי. סאו כיהן בתפקיד במשך כחצי שנה, במהלכה התמודדה משטרת ישראל עם גל התקפות טרור מצד "מפגעים בודדים" שכוונו אל אזרחים במרכזי הערים.

בדצמבר 2015 סיים ניצב בנצי סאו את תפקידו ופרש ממשטרת ישראל.

לאחר פרישתו ממשטרת ישראל, מונה סאו לדירקטור בחברת וילי פוד השקעות.

שנת לידה: 1963

מקום לידה: ירושלים

שנת גיוס למשטרה: 2015

תקופת הכהונה כמפכ"ל: 3.12.2018-3.12.2015

רוני אלשיך נולד בשנת 1963 בירושלים. התגייס לצה"ל בשנת 1981, ושירת בפלוגת ההנדסה של חטיבת הצנחנים. יצא לקורס קצינים והתקדם בשירותו עד לתפקיד סגן מפקד גדוד 50, שבאותה עת השתייך לחטיבת הצנחנים.

בשנת 1988 סיים אלשיך את שירותו הצבאי והתגייס לשירות הביטחון הכללי. במסגרת שירותו בשב"כ עבד כרכז שטח וכחוקר, שעיקר עיסוקו בתחום סיכול פעילות חבלנית עוינת. במהלך שירותו בשב"כ השלים תואר ראשון ושני במדעי המדינה. אלשיך מילא שורה של תפקידי מפתח בשב"כ, בהם ראש תת-מרחב השומרון, ראש מרחב ירושלים, יהודה ושומרון וראש מרחב אדרום. בשנת 2012 מונה אלשיך לראש מטה השב"כ וכעבור שנתיים מונה לסגן ראש השירות.

בשנת 2015 מינתה ממשלת ישראל את רוני אלשיך למפקח הכללי השמונה-עשר של משטרת ישראל, והוא נכנס לתפקידו בתאריך 3 בדצמבר 2015.

בשנת כהונתו הראשונה של אלשיך התמודדה משטרת ישראל עם גל התקפות טרור שביצעו "מפגעים בודדים", מחבלים פלסטינים שלא היו חברים בארגון טרור מסוים. העובדה כי חלק מהפיגועים בוצע ללא תכנון מוקדם, הקשתה מאוד על מערכת הביטחון לסכלם מבעוד מועד והציבה אתגר מורכב בפני המשטרה.

לצד ההתמודדות עם טרור, יזם אלשיך רפורמה מקיפה במבנה המשטרה, במטרה להתאימה לאתגרי העתיד. בין היתר, יזם אלשיך את הקמתו של אגף ההדרכה, את מטה הסמפכ"ל למבצעים, ועוד. כמו כן הוביל אלשיך את "תוכנית אמו"ן" שנועדה לשפר את תפקוד המשטרה בתחום השיטור הקלאסי. בתקופת של אלשיך פתחה המשטרה בחקירות נגד בכירים במערכת הפוליטית, ובהם ראש הממשלה.

ב-3 בדצמבר 2018 סיים רוני אלשיך את תפקידו.

אחרי פרישתו המשיך אלשיך בפעילות ציבורית והוא חבר וועד במספר עמותות.

מוטי כהן (ממלא מקום מפכ"ל)

שנת לידה: 1962

מקום לידה: גבעתיים

שנת גיוס למשטרה: 1987

תקופת הכהונה כמ"מ מפכ"ל: 31.12.2020-4.12.2018

מוטי (מרדכי) כהן נולד למשפחה בעלת מסורת משטרתית מפוארת: אביו היה שוטר ותיק, ואחיו, דודי, כיהן כמפכ"ל ה-16.

אחרי סיום לימודיו התיכוניים התגייס מוטי כהן לצה"ל ושירת כלוחם בחטיבת גולני וכמפקד מחלקה ופלוגה בחטיבת גבעתי. כהן השתחרר מצה"ל בסוף 1986 וכמעט מייד אחר כך התגייס לשורות המשטרה, כקצין במערך האג"מ של מחוז תל אביב.

בשנת 1997 מונה כהן למפקד תחנת מסובים, ואחרי כשלוש שנים לסגן מפקד תחנת איילון, שהייתה למרחב שנה אחר כך. בשנת 2002 מונה כקצין האג"מ המחוזי ושימש בתפקיד זה בתקופת השיא של האינתיפאדה השנייה. כעבור שנתיים מונה כהן למפקד מרחב יפתח. בשנת 2007 קודם כהן לדרגת תנ"צ ומונה לפקד על מרחב ירקון.

כהן שימש כסגן מפקד מחוז במחוזות המרכז ותל אביב בחמש השנים הבאות. בשנת 2014 קודם לדרגת ניצב ומונה לפקד על מחוז המרכז. כהן שימש בתפקיד זה כארבע שנים, עד שמונה למפקד המחוז הדרומי. כעבור פחות משנה בתפקיד זה, לאחר פרישתו של אלשיך, ביקש השר לבט"פ מכהן לקבל על עצמו את תפקיד ממלא מקום המפכ"ל.

מוטי כהן שימש כממלא מקום מפכ"ל למעלה משנתיים, במהלכן התמודד עם אירועי מחאה רחבי-היקף נגד הממשלה, על רקע פתיחת משפטו של ראש הממשלה. במקביל, נדרשה המשטרה תחת פיקודו להתמודד עם שלוש מערכות בחירות כלליות בזו אחר זו, שהאחרונה בהן התקיימה בדיוק עם הגעתו לארץ של נגיף הקורונה.

כהן הנהיג את המשטרה במהלך משבר הקורונה, בתקופה של חוסר ודאות וחששות כבדים בציבור. בהובלתו, אכפה המשטרה את תקנות החירום, במטרה לצמצם את התחלואה.

בסוף שנת 2020 סיים כהן את תפקידו ופרש ממשטרת ישראל.

אחרי פרישתו מהמשטרה מונה כהן לשמש כמנכ"ל עיריית רמת גן.

שנת לידה: 1964

מקום לידה: אשקלון

שנת גיוס למשטרה: 1991

תקופת הכהונה כמפכ"ל: 1.1.2021-17.7.2024

קובי (יעקב) שבתאי נולד באשקלון בשנת 1964. שבתאי החל לעסוק בפעילות משטרתית עוד כשהיה תלמיד תיכון, כמתנדב במשמר האזרחי, ואף היה מפקד בסיס ההפעלה הצעיר ביותר במשטרת ישראל.

שבתאי שירת בצה"ל כצנחן וכקצין, והתקדם עד לתפקיד מפקד פלוגה. לאחר שחרורו בשנת 1991 התגייס שבתאי ליחידת המסתערבים (ימ"ס) של משמר הגבול ברצועת עזה. בשנת 1994 הוענק לשבתאי עיטור המופת, על חילוץ אזרח תחת אש מחבלים, למרות שהוא עצמו נפצע.

בשנים הבאות שירת שבתאי כקצין במספר יחידות מיוחדות במשמר הגבול, ובהן ימ"ס איו"ש, סמ"ג מרכז/ת"א ויחידת ברק. בשנת 2001 נפצע שבתאי פעם שנייה, בזמן שנלחם נגד מחבלים באזור בית לחם. בשנת 2003, בעת שירותו כקצין אג"מ של מג"ב צפון, לחם שבתאי יחד עם קצינים נוספים נגד מחבלים שביצעו פיגוע ביישוב גדיש. על פעולתו באירוע זה הוענק לשבתאי עיטור האומץ.

בשנת 2005 עבר שבתאי למשטרה "הכחולה", כמפקד תחנת עירון. בהמשך עבר לשרת ביחידת מתפ"א, עד לקידומו לדרגת נצ"מ בשנת 2010 ומינויו למפקד מרחב שומרון. בשנת 2013 קודם לדרגת תנ"צ ומונה למפקד מרחב שרון, ובשנת 2016 קודם לדרגת ניצב ומונה למפקד משמר הגבול.

ב-1 בינואר 2021 מונה שבתאי למפקח הכללי התשע-עשרה. במהלך כהונתו כמפכ"ל נמשך חוסר היציבות הפוליטית והחברתית במדינה.

בשבעה באוקטובר 2023 פלשו אלפי מחבלים ערבים מרצועת עזה לשטח ישראל וביצעו מעשי טבח ופשעי מלחמה מזעזעים. שבתאי, שהיה בין הראשונים להבין את חומרת המצב, הכריז על מצב מלחמה והפעיל את השוטרים לבלימת המחבלים ולמניעת התפשטות הלחימה לזירות נוספות.

ב-17 ביולי 2024 סיים קובי שבתאי את כהונתו ופרש מהמשטרה.

אחרי פרישתו מהמשטרה הצטרף שבתאי כיועץ לקרן הון סיכון.

שנת לידה: 1964

מקום לידה: קריית גת

שנת גיוס למשטרה: 1985

תקופת הכהונה כמפכ"ל: 25.8.2024 -

דניאל (דני) לוי נולד בשנת 1964 וגדל בקריית גת. אחרי סיום לימודיו התגייס לצה"ל ושירת בחיל התותחנים. מייד עם שחרורו מהצבא התגייס לוי לשורות משטרת ישראל ושירת כשוטר וקצין במחוז תל אביב.

בין 1995 ל-1999 שירת לוי כקצין יחידת סיור בתחנת יפו, כקצין מודיעין ובילוש בתחנת בת ים וכראש משרד סיור בתחנה יפו. בשנים 2000-2005 שירת לוי כקצין אבטחה ורישוי במרחב יפתח, ולאחר מכן כראש לשכת הסיור במרחב זה. בשנת 2005 מונה לפקד על תחנת שכונות (כיום תחנת דרום תל אביב). אחרי כשנתיים שב לוי למרחב יפתח ושירת בו כקצין אג"מ.

בשנת 2009 מונה לוי למפקד תחנת לב תל אביב, ושימש בתפקיד במשך ארבע שנים. אחר כך, עבר לוי לשרת כקצין האג"מ של מחוז תל אביב. בשנת 2016 מונה לפקד על מרחב יפתח ובשנת 2017 קודם לדרגת תנ"צ ומונה למפקד מרחב ירקון.

בשנת 2021 מונה לוי לסגן מפקד מחוז ירושלים. אחרי כשנתיים בתפקיד הועלה לוי לדרגת ניצב ומונה למפקד מחוז חוף. בתקופת כהונתו פרצה מלחמת התקומה ולוי פיקד על המחוז, שהתמודד עם איומים רבים, בעיקר ירי מלבנון.

ב-25 באוגוסט 2024 מונה לוי למפקח הכללי העשירים. לוי הוא המפכ"ל הראשון מאז דוד קראוס שהחל את שירותו במשטרה כשוטר סיור.

במהלך כהונתו ממשיכה משטרת ישראל להתמודד עם אירועי הלחימה בזירות השונות, ובכלל זה הטרור הפלסטיני וירי טילים מתימן, מעיראק ומאיראן. תחת פיקודו, פעלה המשטרה כדי להגן על העורף במהלך המבצעים "עם כלביא" בקיץ 2025 ו"שאגת הארי" באביב 2026.

אחרי שנכנס לתפקיד, יזם לוי את תוכנית "בראשית", שנועדה לחזק את משטרת ישראל ויכולותיה להתמודד עם האתגרים המרכזיים שניצבים מולה. בראש סדר העדיפויות הציב לוי את חיזוק תחנות המשטרה ושיפור תנאי השירות של השוטרים, במטרה להעניק את השירות המיטבי לאזרחי המדינה.

שטחי האחריות של מחוזות המשטרה

המבנה הארגוני של המטה הארצי

